

„Létezik egy olyan, nem csupán a Déli Egyházkerületet, de az egész egyházat érintő »női ügy«, amelyet nagyon a szívemen viselek, ez a lelkész-nők helyzetének rendezése. Itt konkrétan a gyűlés a gyed kérdésére gondolok.” (Radosné Lengyel Anna)

„Ugyanígy nem elég évente egyszer végiglátogatniuk az egyháztagokat és adakozásra kérniük őket, mert ez önmagában nem erősíti a közösséget, nem teszi élővé a gyülekezetet.” (Szabó György)

„...amikor a gyülekezeti tagok a lelkészhez fordulnak a személyes gondjaikkal, bajaikkal, akkor egyúttal a lelki terheik egy részét »átteszik az ő vállára«, hogy ő vigye tovább. Ennek feldolgozását a lelkészeknek is meg kell tanulniuk.” (Benczúr László)

► A kerületi felügyelőknél jártunk... – 6–7. oldal

„Mi egyébként azért pályáztunk, mert egyrészt szándékunk volt a csapatmunka megerősítése az intézményben, másrészt a miénk olyan fiatal és innovatív testület, melynek tagjai eddig is használtak hasonló módszereket, s ezek tökéletesedését, megerősítését vártuk. Meg is kaptuk.”

► Kompetenciafejlesztés az evangélikus iskolákban – 4. oldal

Ifjúsági istentisztelettel zárult az ökumenikus imahét

► Az ökumenikus imahét immár hagyományos záróalkalma az az ökumenikus ifjúsági istentisztelet, amelyet – 2006-ig – minden évben a Lágymányosi Ökumenikus Központ kápolnájában tartottak. Tavaly döntött úgy a szervezőbizottság, hogy az istentiszteletet „kiköltöztetik” Lágymányosról, és forgó rendszerben évről évre más-más felekezet templomában rendezik meg. A tavalyi, a Szilágyi Dezső téri református templomban tartott alkalom után idén a budapest-kelenföldi evangélikus templom adott otthont az ifjúsági imahétzáró istentiszteletnek január 27-én.

FOTO: PETRI GÁBOR

Az Ökumenikus Ifjúsági Iroda (ÖKI), a Közös Pont Ifjúsági Misszió és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának Ifjúsági Bizottsága által közösen rendezett istentisztelet liturgiáját – amelyben több keresztény felekezet fiataljai is részt vettek – ezúttal a „közös pontosok” állították össze.

Az istentisztelet elején dr. Joób Máté igazgató lelkész köszöntötte a résztvevőket az alkalom házigazdájaként a Kelenföldi Evangélikus Egyházközség nevében. A liturgiai szolgálatban részt vett Hokker Zsolt óbudai evangélikus, Lőrinczi Hunor református lelkész és Siba Balázs, a Református Zsinati Iroda Ifjúsági Osztályának vezetője. Körmeny Petra, az evan-

gélikus Egyetemi és Főiskolai Gyülekezet beosztott lelkésze nemcsak az istentisztelet igehirdetői szolgálatát végezte, hanem egy másik minőségben is jelen volt: ő vezette a Közös Pont Ifjúsági Misszió tagjaiból verbuválódott zenekart, amely rendkívül színvonalas zenei háttérrel biztosított a vidám hangulatban telt ifjúsági istentiszteletnek.

Körmeny Petra 1Thessz 5,13b–23 alapján tartott igehirdetésében Pál apostolnak azokat az intelmeit sorolta fel, amelyek a keresztény etikai tanítás legalapvetőbb kiindulópontjai. Lehetetlen mindezt maradéktalanul betartani a hétköznapi életben – mutatott rá a lelkész. Prédikációjában mindenkit olyan

önvizsgálatra hívott, amely elengedhetetlen a spirituális nagykorúság eléréséhez és a lelki értelemben vett felnőttség felé: az önmagunkkal való őszinte szembesülés során kiderül, hogy a bennünk élő gyermek nem akar felnőni, és spirituális szempontból csak kapni akar, de adni nem.

Az istentisztelet végén Buday Gergely, az Ökumenikus Ifjúsági Iroda vezetője hirdette az ez évi ökumenikus ifjúsági rendezvényeket, Frenyó Anna, egyházunk országos irodája Ifjúsági Osztályának vezetője pedig a Kőszegen megrendendő 7. Széllőzsa evangélikus ifjúsági találkozót népszerűsítette.

► P. G.

Döcög vagy gyorsul az ökumené vonata?

► D. SZEBIK IMRE

Éppen száz esztendővel ezelőtt Paul Watson anglikán lelkész (Garrison, New York) tartott először imanyolcادت a keresztény egység jegyében. Hatvan évvel később, 1968-ban pedig először kaptak a világ egyházi és gyülekezeti közösségei útmutató segédanyagot a keresztény egységért tartott alkalmakhoz; az anyagot együtt készítette az Egyházak Világtanácsa és a Keresztény Egység Pápai Tanácsa. Azóta egyre terebélyesedett, és hatalmas fává növekedett az imanyolcad spirituális mozgalma, s alig van hazánkban olyan település, ahol Péter apostol püspöki székfoglalásának és Pál apostol mártírúmánának emléknapja között ne imádkoznának a keresztények egységéért. A déli féltekén a nyár miatt pünkösdi körül tartják az egység hétét.

Ha a közös imahét céljait három szóban kívánjuk meghatározni, ezt mondhatjuk: *imádság, egység* – ez évben pedig hozzátehetjük: a *Szentírás*.

Luther, a reformátor egy alkalommal így nyilatkozott: „Imádkozzatok reggel és este s amikor csak lehetőségetek kínálkozik. Az imádság tartja a világot. Különbözik már rég elpusztult volna.” Szavai egybeesnek az ez évben megfogalmazott mottóval: „...szüntelen imádkozzatok...” (1Thessz 5,17)

Korántsem jelenti ez az apostoli biztatás azt, hogy ajkunknak szüntelen imát kellene mormolnia, hogy a mókuskerek forog szünet nélkül – sokkal inkább azt, hogy életünk minden pillanata, valamennyi eseménye, szavaink és tetteink Isten színe előtt zajlanak. Imádságos felelősséggel szabad csak meghoznunk döntéseinket, hogy Urunk jóváhagyó áldását adhassa rájuk.

Így gondoltunk az idei imahét alkalmával is a világ feszültségócaira, ahol keresztények és nem keresztények szenvednek, életük veszélyben forog; ahol gyermekek éheznek, vagy fejezik be életüket gyógyszer híján idő előtt. Így vittük az Európa különböző országaiban élő kisebbségek sorsát Isten elé, hogy jogaik ne csorbuljanak, és a nagy nemzetekhez hasonlóan élhessék meg saját kultúrájuk gazdagságát. De így imádkoztunk feszültségeket hordozó magyar társadalmunkért, az egészségügyért és a hazánk jövőjét meghatározó oktatás ügyéért is.

Az ökumenikus imahét másik jellemző szava: az *egység*. A közelmúltban római katolikus pedagógusok között szolgáltam. Egy fiatal tanár úr lelkesen kérdezte: „Miért nem egyesülnek végre a keresztény egyházak? Itt az ideje.”

Ez az óhaj gyakran elhangzik. Mikor lesz végre egy akol? Anélkül, hogy erre a tág ölelésű kérdésre választ adhatnánk e cikk szűkre szabott keretei között, azt válaszolom kérdés formájában: mikor lesz végre egy nyáj? Tehát mikor lesznek az egyházak egymást kölcsönösen elfogadó lelki közösséggé? Jóllehet együtt telepedünk Jézus lábai elé, hogy igéjével meggazdagodjunk, legalább évente egyszer szolgálunk egymás templomában – de ennél többet foglal magában az egy lelki közösség, az egy Krisztusban gyökerező elkötelezettség; egymás sorsában osztozni, egymás szolgálatát segíteni!

Több helyen is használjuk kölcsönösen egymás templomát, sőt vannak öku-

menikus templomaink szerte az országban. Több településünkön havi rendszerességgel beszélünk meg a különböző egyházak lelképásztorai a város, a község közös gondjait, együtt imádkoznak, közösen készülnek az igehirdetésre. Egy imaheti igeliturgia utáni jó hangulatú közös vacsorán egyszeriben arról kezdtek vallani különböző felekezetű hívők és lelkészek, hogy melyiküknek milyen élményt jelentett a másik egyház eucharisztikus (úrvacsorai) közösségének átélése – rendszerint külföldön, a többségi egyház liturgiájában való ünnepi részvétellel alkalmával. Akik jelen voltunk, a beszélgetést aligha feledjük.

Örvendetes hírként jutott el hozzám, hogy több település imaheti alkalmi után szeretetvendégséget tartottak a résztvevő gyülekezeti tagok számára is. Így lehetőség adódott, hogy ne csupán a lelkészek cseréljenek véleményt, hanem a hívek is ismerkedhettek, sőt az elhangzott prédikációval kapcsolatosan kérdéseket tehetek fel. Jó kezdeményezés, amelyet érdemes átvenni, ahol csak lehet. Egy helyen a polgármesteri hivatal adott otthont a találkozásnak. Másutt a hét egyik alkalomát kifejezetten az ifjúság számára tartották, a szolgálatba való bevonásukkal.

Az ökumenikus imahét harmadik jellemző szava: az *Írás*. Nemcsak azért, mert 2008 a Biblia éve, hanem mert általában három szakaszt olvasunk alkalmainkon, amelyek az adott este témameghatározó igéi. Számunkra – s ezt minden keresztény egyház hívei vallják – a Szentírás életünk zsinórmértéke és hitünk foglalatja. Isten nagyságos, mentő tetteit adja tudtul, és földi életünk erkölcsi értékét s mértékét tárja elénk. Jó volt látni, hogy több település a helyi önkormányzattal közösen Biblia-kiállítás rendezett, melynek helyszíne általában a város vagy község közösségi épülete volt, jelezve, hogy a Biblia nemcsak az egyházak szent könyve, de európai kultúránk meghatározó forrása, illethető is. A közösségi ház küszöbét pedig a nem hívők is könnyebben átléphetik, mintha templomba kellene menniük.

Mi volt a sajátossága ez évi imahetünknek? A visszajelzések általában örövendően növekvő részvételt mutatnak, erőteljesebb érdeklődést a kívülről részéről is. Erősödik a különböző egyházak lelkészei és hívei részéről az összetartozás kifejezésének, a közös ünneplésnek és imádkozásnak az igénye. Érzékelhető, hogy a határvonal nem a felekezetek között húzódik, hanem az emberiség érdekét elfogadó és a másik emberrel egyáltalán nem törődő magatartás között figyelhető meg.

Nem szeretném rózsaszínűre festeni az ökumené helyzetét. Mindegyik egyházban tudunk elzárkózó lelkészekről s ennek következtében magukban „önálló” imahetet tartó gyülekezetekről. Van arra is példa, hogy a lelkész felfogása miatt feszültség alakult ki közte és saját hívei között. Azonban azt mondhatjuk, hogy ez az elzárkózó magatartás csupán ezreléki kisebbségre jellemző.

Döcög vagy gyorsul az ökumené vonata? A válasz attól függ, hogy mi magunk mozdonyok vagyunk-e a vonat elején, vagy teherkocsik a szerelvény végén. Közös Urunk a szemafortól zöldre állította az ökumené vonata előtt. Legyünk mi az ökumené bátor hívői!

A lelki közösség összhangja

Orgonaszentelés Pestújhelyen

► A Pestújhely-Újpalotai Evangélikus Egyházközség templomának harmincas évekbeli megépülése óta nincs orgonája, és a kis létszámú gyülekezet szerény anyagi erőforrásai nem is tették lehetővé, hogy megengedjenek maguknak ilyen mértékű beruházást. Az égi tervek azonban mégis úgy alakultak, hogy egy szerencsés „véletlen” folytán orgonához jutott Budapest egyik legkisebb evangélikus közössége. A pestújhelyiek számára új, de egyébként több mint harmincéves, hatregiszteres hangszerrel Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke szentelte fel hatvanad vasárnapján.

münsteri evangélikus közösség egyesülésével a kisebbik orgona feleslegessé vált. Orosz Gábor Viktor gondolkodás nélkül igent mondott, és azzal az örömmel érkezett haza, hogy a pestújhelyieknek nemsokára saját orgonájuk lesz.

Az ünnepi istentiszteleten – Szabó B. András liturgiai szolgálatával – Gáncs Péter püspök hirdette az igét. Az egyházkerület lelkészi vezetője az *Útmutató* heti igéje, Zsid 3,15 alapján tartotta prédikációját. „Hogyan segítheti ez a háromszázötven orgonasíp az ige meghallását?” –

tette fel nyitó kérdését a püspök. Az orgona különleges hangszer, sok mindent taníthat nekünk az isteni közösség helyes működéséről. Kell hozzá egy teremtő kéz, amely megtervezi és megalkotja a teljesen egyedi sípokat. Az orgona arofon hangszer, azaz kell hozzá levegő, „szél”, hogy megszólalhasson – hasonlóan ahhoz a teremtő folyamathoz, amely során Isten saját lelkét, lélegzetét (*pneuma* – lélek, lélegzet) lehelte az emberbe, hogy élete legyen.

► Folytatás a 3. oldalon

FOTO: PETRI GÁBOR

A gyülekezet jelenlegi beosztott lelkésze, Szabó B. Andrásnak a szolgálatba állása előtt az Evangélikus Hittudományi Egyetem két tanára végzett helyettesítő szolgálatot a gyülekezetben. Az egyikük, Orosz Gábor Viktor jókor volt jó helyen: nagyjából fél évvel ezelőtt Németországban járt, és utazás közben, a vonaton találkozott a münsteri evangélikus gyülekezet kántorával és az orgonistájával. A két egyházzeneész beszélgetés közben megkérdezte, hogy nem lenne-e szüksége valamelyik magyar gyülekezetnek egy orgonára, mivel a két

A BIBLIA ÉVE

Mózes ötödik könyve – a törvény

Mózes ötödik könyvét a latin bibliafordítás nyomán *Deuteronomium*nak vagy „második törvénykönyvnek” nevezzük. Az elnevezés arra utal, hogy ebben a könyvben Mózes – az ígéret földjének határához érkezve – elismétli és kiegészíti a Sínai-hegyen Istentől kapott törvényeket. A törvényeket prédikációk vezetik be, amelyek emlékeztetik Isten népét az átélt történelmi tapasztalatokra és Isten törvényeinek betartására. A törvények felsorolását intelmek zárják, amelyekben Mózes a nép elé tárja az Isten iránti engedelmesség, illetve engedetlenség várható következményeit, az „életet” és a „halált”.

A törvény és Isten népe

A *Deuteronomium* szerint a törvény (a Tóra szó eredeti jelentése közelebb áll a „tanításhoz”) az Isten és ember közötti szövetség alapja. Ennek a szövetségnek az a lényege, hogy Isten kiválasztott magának egy népet, Izráelt – a saját döntése alapján, a nép érdemeitől vagy fogyatékosságaitól teljesen függetlenül. A nép ezt az isteni kiválasztást engedelmességgel és hűséggel viszonzhatja, mégpedig úgy, hogy mind egyéni, mind közösségi életének értelmét a törvény követésében találja meg. Isten kiválasztó kegyelmét és a szövetséget a nép tehát nem érdemelheti ki, ugyanakkor engedetlenségével eljátszhatja.

Az Ószövetség szerint a törvény a zsidó nép Istenhez tartozásának jele és boldogságának forrása volt. Erről beszélnek a zsoltárok is: „Boldogok, akiknek az útja tökéletes, akik az Úr törvénye szerint élnek.” (Zsolt 119,1) „Ha nem törvényt gyönyörködtetne, elpusztulnék nyomorúságomban.” (Zsolt 119,92)

A keresztyény hit számára Jézusban a törvény elérkezett végcéljához és beteljesüléséhez: „Mert a törvény végcélja Krisztus, minden hívő megigazulására.” (Róm 10,4)

„...ezek a törvény nélküliek önmaguknak szabnak törvényt”

Jóllehet az ószövetségi törvény európai kultúránk és jogérzékünk egyik alapköve, és – mint láthattuk – az eredeti jelentése sem ez volt, az öntudatos mai ember számára a mózesi törvények mégis leginkább a tilalmak gyűjteményét jelentik. Ebben már természetesen a betartandó és betartatott társadalmi törvényekhez való – sokszor bizalmatlan – viszonyunk is fontos szerepet játszik.

„A magasztos és pártatlan törvény egyszerre tiltja meg a gazdag és a szegény számára azt, hogy a híd alatt aludjon, hogy kéregessen, vagy ellopjon egy véka kenyert.” (Anatole France)

► Magyar Bibliatársulat

SEMPER REFORMANDA

„... bár e földön is jól ismerjük hitben, látni azonban csak az ige tükrében tudjuk, mikor a prédikációt halljuk, hogy Krisztus feltámadott halottaiból, felment a mennybe, s ül az Atya felséges dicsőségében minden egyetlen hatalmas Uraként. Ez azonban még csak homályos ismeret, mint amikor felleg húzódik a fénylő nap elé.”

► Luther Márton: Jer, örvendjünk, keresztyének! (Szabó József fordítása)

„A legvégén nem az fog számítani, hogy mennyi év volt életedben, hanem hogy mennyi élet volt évedben.”

ABRAHAM LINCOLN

ÖTVENED VASÁRNAP (ESTO MIHI) – 1Kor (12,31)13,1-13

A legkiválóbb út

Az *Első korinthusi levél* 12. fejezetének utolsó mondata nélkül a Pál apostol szeretethimnuszaként ismert 13. fejezetet nem volna szabad felolvasni. Elhagyása szélesre tárja a kaput a félreértések előtt.

A 12. fejezetben az apostol a Lélek ajándékait veszi számba. Ezek különbözőek, és az apostol ezekből eredetieket a különféle szolgálatokat – apostolság, próféta, tanítás –, valamint az isteni erő gyógyításban, vezetésben, gyámoltásban, nyelveken szólásban és annak magyarázásában való megnyilvánulását. Kinek-kinek a neki adott ajándékkal az „egész test”, az egyház épülését kell munkálnia: a szolgálatban mindenkinek a maga Istentől rendelt útján kell járnia. De Pál ismer egy mindezeket felülmúló utat is; a kifejezést az általunk használt bibliafordítás a *legkiválóbb útként* tolmácsolja. Ez a szeretet.

A szeretet tehát Pál fogalomtárában nem érzés vagy érzelm, hanem út. Út, amelyen járni kell, amelyről nem szabad letérni. A szeretet útja nem írja felül a szolgálat többi útját. Úgy áll fölöttük, hogy nélküle mindezek kiüresednek, céljukat tévesztik, értelmüket veszítik. Senkinek sem a maga szolgálatának útja helyett, hanem mindenkinek a maga szolgálatában kell a szeretet útján járnia.

Az apostolnak a szeretet útján kell ér-

keznie azokhoz, akiket hitre hív. Ha a hívő felsőbbrendűségével megveti őket pogányságukért, bizonyosan célt téveszt, bármilyen ékesszólással hirdeti is az ígét. Olyan lesz köztük, mint a zengő érc vagy a pengő cimbalom: szavai hidegen és bántóan visszhangoznak.

A próféta is, ha nem a szeretet útján közeledik azokhoz, akiknek a Lélektől kapott kinyilatkoztatást át kell adnia, semmivé lesz, mert nem tudja betölteni küldetését, hiszen senki sem hallgat rá. Hiába ismeri a bölcsesség titkait, és hitével hiába tud hegyeket mozdítani, hiteltelenné válik.

Bármilyen szolgálatban áll is valaki, ha nem a szeretet útján érkezik azokhoz, akik közt munkálkodik, hiába emészti el magát a nagy buzgalommal végzett szolgálatban, hiába áldozza fel – akár szó szerint – az életét, nem segít rajta. Szolgálatát célt téveszt, küldetése nem teljesül.

De mit is jelent a szeretet útján való járás? Mindenekelőtt türelemmel és jóindulattal való közeledést. Azzal az indulattal, ahogyan Isten közeledik hozzánk. Irigység, kérkedés, felfuvalkodottság nélkül. Aki a szeretet útján jár, mindig ragaszkodik az igazsághoz, amelyet azonban sosem mond ki bántó élel. Aki a szeretet útján közeledik, mindig azoknak a javát keresi, akikhez a küldetése szól. Ha ellenállásba ütközik, nem ger-

jed haragra, és nem rója fel az elszenvetett rosszat. Az igaz ügyet nem akarja hamis eszközökkel szolgáltni, viszont akkor is örül annak, hogyha az igazság érvényre jut, ha az számára kedvezőtlen helyzetet teremt. A szeretet útján járó ember nem kételkedik mások szavának hitelében. Mindenkiről feltételezi, hogy igazat mond, egészen addig, amíg be nem bizonyosodik az ellenkezője. Sőt mindvégig reménykedik, hogy ember-társa nem fog hazugnak bizonyulni. Így érti Pál, hogy a szeretet mindent hisz, és mindent remél. Aki a szeretet útján jár, a sérelmeket nem tartja számon, az ellene elkövetett vétkeket pedig úgy fedezi el, hogy ő maga próbálja jóvátenni.

A szeretet olyan erő, amely gyengeségek tünik egészen addig, míg valaki maga is el nem indul a szeretet útján. A szeretet az az erő, amely a gyógyítás csodájában megnyilvánul. A szeretet Isten ereje, amely a világ szemében erőtlenség. Ezért az olyan vezető, akinek döntéseiben valóban Isten ereje, a szeretet nyilvánul meg, a világi módon gondolkodók szemében gyengének és alkalmatlannak tünik.

De a szeretet több Isten erejének megnyilvánulásánál: a szeretetben maga Isten nyilvánul meg. Ezért a szeretet az egyetlen olyan dolog, amely nincs a mulandóság törvényének alávetve, nincs az idő korlátai közé szorítva: soha el nem

múlik, hanem örök, miként Isten is örökkévaló.

És most nézzünk szembe a kérdéssel: elmondható-e általában az egyház szolgálattevőiről, hogy mindig a szeretet útján jártak és járnak? Pál szeretethimnuszát nem vádirat inkább a mindenkor egyház ellen? És nézzünk a tükörbe mindannyian: azt a kisebb vagy nagyobb szolgálatot, amelyet betöltünk, szeretetben töltjük-e be? Nincs-e igazuk azoknak, akik – kívülállóként – néha vádló módon, néha csalódottan mindenekelőtt a szeretetet kérik számon az egyház hivatalos szolgálait és laikus híveit?

Az őskeresztyényekről számon tartották, hogy ők legalább egymást szerették. És azóta? Az egyház szétszakadozottsága azt mutatja, hogy a szolgálattevők még egymáshoz se mindig képesek a szeretet útján közeledni. Hogy is közeledhetnének szeretettel azokhoz, akikhez a küldetésük szól...?

Bizonytalán igaz, hogy Pál apostol szeretethimnuszát a mindenkor egyház számára, így a mi számunkra is gyónótükkörre válik. Nem azért, hogy megbántson, hanem hogy bűnbánatra hívjon. Nem mások bűneinek, hanem a magunk szeretetlenségének a megvallására és megbánására. Pál apostoli szolgálata így érhet célhoz a mi életünkben.

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Oratio œcumenica

Úr Jézus Krisztus, köszönjük neked, hogy benned és általad megismerhetjük, milyen végtelen és feltétel nélküli az isteni szeretet. Köszönjük, hogy úttá lettél értünk, mely a mennyei Atyához vezet, aki szeretetét és kegyelmét naponként adja minden gyermekének. Életet és üdvösséget hoztál, szavadban és minden cselekedetében az igazság és a szeretet léktet.

Köszönjük, hogy új értelmet, új tartalmat, végtelen mélységet adtál ennek a szónak: szeretet, s hogy a lelkünk mélyéig hatóan átjárhat minket a hit. Urunk, te felszabadítasz bennünket arra, hogy önzetlenül és viszonzást nem váróan szeressük embertársainkat, kicsiket és nagyo-

kat, válogatás és feltétel nélkül, te szeretsz és fogadsz el minket. Megajándékozol azzal is, hogy megéljük: csoda a szeretet, az Atya irántunk való szeretete, amely testvéreink iránti szeretetre indít.

Könyörgünk hozzád a vakságban szenvedőkért, akik nem látják még a fényt. Aki magányosak, elfeledettek, és vágyanak egy jó szóra, egy hívásra, egy lelkelt megismogató gesztusra. Hiszen látod, milyen sokszor nézünk rossz irányba: sok minden elvakít bennünket, és magunk is el akarunk vakítani másokat.

Kezedbe tesszük az aggódók és a kétségek közt levők sorsát; add, hogy a cél felé tekintve erőt merítsenek szeretetedből. A megbántottak, a szeretetben hi-

ányt szenvedők megtalálják nálad a szeretet forrását. Engedd, hogy a sötétségben, a lelki vakságban botorkálók szemé megnyíljon, és hittel és reménnyel nézzék az utat, amely előttük áll. A sírókért is kérünk, azokért, akiknek fáj valami, akik elveszítettek valakit, hogy legyen egy kéz, amely letörli könnyeiket. Bocsásd meg, amikor nem tettük meg, és nem megismogattuk egymást; csak elfogadtuk tőled a jót, de nem adtuk tovább a belőled nyert vigaszt.

Kérünk, ne hagyd, hogy baj, betegség, gond, csalódás, gyötrelm látása takarja el szemünk elől az igazi szépséget, amelyet benned láthatunk meg. Fény kell hozzá, hogy tisztán lássuk: te nagyobb

vagy, Urunk, mint a gondok, és veled igaziak az örömök is. A te fényed add, világ világosság!

Könyörgünk hazánkért és minden keresztyényért, hogy erősítsd és tartsd meg a hitben néped. Kérünk a világot, amely nélkül vakon a vesztébe rohan: engedd, hogy minden nép lássa dicsőségedet, befogadja igédet. Vedd el tőlünk a kétség, kilátástalanságot, indulatot, gyűlöletet, és hittel, reménnyel, szeretettel ajándékoz meg minden gyermeked.

Könyörgünk hozzád, Jézus, Dávid Fia, hogy megnyíljanak szemünk, és add meg egykor a színről színre látást. Ámen.

AKI TITEKET HALLGAT...

Ökumenikus igehirdetés

► **Magunk mögött hagytuk az ökumenikus imahetet. Az élmény számomra mindig kettős: jó – a közösséget építve és megélve – együtt lenni a testvérekkel, és jó megerősödni a saját egyházamhoz való tartozásban. Minden ökumenikus találkozásnál átélem: áldás keresztyének lenni, áldás evangélikusnak lenni. Köszönet ezért az áldást adó Úrnak. Az ökumenikus imahét alkalmi hangsúlyosan igehirdetési alkalom, ezért sorozatunkban érdemes néhány gondolat erejéig kitérni az igehirdetés ökumenikus vonatkozásaira is.**

Tudjuk jól – fájó seb ez a keresztyénység testén –: az ökumenikus mozgalom nem jutott el odáig, hogy Krisztus tanítványai együtt tudnának leülni a Mester asztala köré, és együtt vehetnék magukhoz az élet eledelét és italát, Jézus Krisztus testét és vérét. Tisztában vagyunk azzal is, hogy ez elsősorban nem az úrvacsora-tanítás különbözősége miatt van így, hanem a pápi szolgálat különböző értelmezésén múlik. Imádságunk és re-

mondásokat mond el szabadon. Görög katolikus vagy ortodox testvéreink inkább tanító jelleggel prédikálnak. A református igehirdetés sok esetben igemagyarázat, amelynek magyaros megszólaltatása az ige üzenetét akarja életközbe hozni. A kisebb protestáns egyházak prédikációja pedig tanúság karakterű, a személyes bizonyosságtétel kap benne döntő súlyt.

Ilyen közegben szólal meg ökumenikus istentisztelet az evangélikus igehirdetés. A lutheránus prédikáció – ahogy erről sorozatunk első idejében sokat írtunk – egyszerre tanító, magyarázó, tanúságtétel jellegű, de ezek csupán fontos mellékvonalak. Az igazán fontos számunkra az evangéliumhirdetés. Az, hogy Isten szeretetének jó hírt személyesen, aktualizálva, konkrétan, mindenekelőtt pedig *Jézushoz köve* szó-laltassuk meg.

Bizonyára fontos, hogy milyen rendjük van az ökumenikus áhitatoknak, istentiszteleteknek. A kötetlen együttléte fontos része a közösség építésének. De az ékesen és jó rendben zajló ünnepi pillanatok felemelik s egymáshoz emelik a különböző felekezetek képviselőit. Természetes és követendő az a kialakult szokás, hogy mindig a házigazda egyház

határozza meg a liturgiát, hangolja össze a különböző szolgálatokat. Egyházunk az új *Liturgikus könyvben* külön rendet ad kézbe azért, hogy ne alkalmi rögtönzés vagy bizonytalan kísérletezés folyjon az evangélikus templomban, hanem olyan alkalomra kerüljön sor, amelyeken minden felekezet megtalálja a saját értékét, rálel a maga színére a nagy színharmóniában, ugyanakkor markánsan és határozottan megjelenik az evangélikus jelleg is. A felépítés, a sorrend, a dramaturgia úgy épül közös keresztyény kincsekre, hogy belesimul az evangélikus gyakorlatba. Fegyelmező erő lehet ez saját magunk számára éppen úgy, mint a vendégként érkező más felekezetűeknek. Meghatározza az igehirdető számára is a biblikus gondolkodásmódot, az evangéliumi gondolkodást, azt, hogy Jézus Krisztushoz kötött szabadságban szólaljon meg.

Ökumenikus igehirdetés. Titka az, hogy a közös kincs szóval meg benne. Ez pedig nem más, mint a krisztusi evangélium. Nem elválaszt más felekezetű testvéreinktől, hanem összeköt velük az, hogy nálunk egész évben „ez van műsor”. Evangélikusok, „evangéliumosok” vagyunk.

IGE+HIRDETŐ

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Orgonaszentelés Pestújhelyen

◀ Folytatás az 1. oldalról

De kell még hozzá két mesteri kéz is, amely a billentyűkön játszik, s játékaival megteremti az egyedi síphangok „közösségének” összhangját és harmóniáját.

A teremtő Isten is különbözőnek tervezett minket, és lelkét adta, lélegzetét lehelve belénk, hogy az isteni Lélek

esszenciája egyedi módon, „pneumofon” hangszerként szólaljon meg általunk. Övé az a mesteri kéz is, amely összhangban szólaltat meg bennünket, hogy egy látható emberi közösségben és a Krisztus-test egységében összehangolódjunk a növekedés és az örök élet remységére.

A pestújhelyiek ünnepe a Rákospalotai Múzeum épületében megrendezett állófogadással folytatódott, majd 18 órakor dr. Finta Gergely orgonaművész, az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense orgonabemutató hangverseny keretében szólaltatta meg a hangszert. Az esti alkalmon ifj. Hafenscher Károly lelkész tartott áhítatot.

■ PETRI GÁBOR

Művészeti versennyel ünnepeltek

„Meleg szeretettel függ a hon nyelvén!” – a Himmusz költőjének e szavaival nyitotta meg Jantos Istvánné, az Orosházi Evangélikus

vényen tizenegy evangélikus iskolából összesen harmincnegyzet diák vett részt.

A versmondók kötelező verse a Szózat

gélikus iskolai szavalók: Beély Boglárka (Aszód), Lakatos Dorina (Győr), Cszimadia Kristóf (Orosháza); mellettük a bonyhádi, a szarvasi, a budapesti Deák téri és a békéscsabai diákok vittek haza díjakat.

A népdaléneklési versenyen a szabadon választott dallal a versenyzőknek a saját tájegységüket kellett bemutatniuk. A színes, látványos vetélkedésben az evangélikus iskolák diákjai között Regős László (Budapest-Fasor), Zala Luca (Budapest, Deák tér), Albert Alexandra (Orosháza), Felegyi Mária (Békéscsaba) és Garai Szilvia (Aszód) lett a legjobb.

A rajzpályázat feladata a Szózat illusztrálása mellett az volt, hogy vizuális eszközökkel fogalmazzák meg, mi az, amire mi, magyarok büszkék lehetünk. A legszebb műveket Farkas Teodóra és Kovács Ágnes (mindketten győri diákok), illetve Szalkai Katalin, Császár Ilona és Rózsa Zita (mindhárom fásoriak) készítették; továbbá Aszódról és Szarvasról érkezett alkotás kapott még díjat.

A tartalmas, jó hangulatú versenyt Ribár János esperes útra bocsátó szavai zárták.

■ SZŐKE-KILIÁN SZILVIA

Déli harangszó Nagyvelegről

Február 4. és 10. között minden délben a nagyvelegi evangélikus templom harangja szól az MR1 – Kossuth rádióban.

A Fejér megyei község a hagyomány szerint nevét Árpád fejedelem Velek nevű vezérére kapták, akiről Anonymus – valószínűleg III. Béla király jegyzője – többször megemlékezik krónikájában. A török hódoltság után, 1691-ben I. Lipót császár báró Hochburg János főhadiszállítóának adományozta az uradalmat. A lakatlanná vált birtokra Trecsén megyei szlavokat, valamint Vas és Veszprém megyei magyarokat telepítettek.

Első, torony nélküli templomukat 1784-ben emelték, majd az 1796-os tűzvész után ismét felépítették. Harmadszor 1811-ben egy földrendés miatt kellett felújítani. 1936-ban készült el harmincegy méter magas tornya, amelyben három harang lakik. A délidőben megszólaló 546 kilogrammos az Ecclesia Részvénytársaság műhelyében készült 1925-ben Budapesten.

► Forrás: RTV Részletes

Országsszerte január 25–26-án zajlottak a központi, egységes írásbeli felvételi vizsgák a középiskolákban – képzünk az aszói evangélikus gimnáziumban készült.

Emléktábla a telekadományozóknak

Emléktáblát készített a Győrhez tartozó győrújfalui evangélikus leánygyülekezet presbitériuma Németh Lajosnak és feleségének, Derzi Katalinnak az emlékére. A házaspár ugyanis 232 négyszögletes telket adományozott a gyülekezetnek templomépítés céljából. Az evangélikus templom falán elhelyezett emléktábla megáldására a január 27-én, hatvanad vasárnapján tartott istentisztelet keretében került sor.

1949. augusztus 25-én – Szeghalmi Bálint tervei alapján – elkezdődött a munka.

Németh Lajos később három éven át a gyülekezet gondnoka volt; ő vásárolta a templom első harmóniumát, lakásában biztosított helyet a lelkésznek az öltözőre, valamint ő jegyezte és vezette „a győrújfalui evangélikus leánygyülekezet családkönyvét”.

Az ünnepi istentiszteleten az igehirdetői szolgálatot és az emléktábla meg-

FOTO: WINGLER BELA

A győrújfalui leánygyülekezet 1949. március 13-án tartott közgyűlésén határozta el, hogy templomot épít a Németh Lajos és felesége által felajánlott telken. Az akkori politikai nyomás ellenére

áldását Kiss Miklós, a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese végezte. Az istentisztelet liturgiájában Jánosa Attila győri lelkész vett részt.

■ K. M.

A TAVALYI NAGY ÉRDEKLŐDÉSRE TEKINTETTEL IDÉN IS!

II. evangélikus borfesztivál

Révfülp, Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ

Borfesztivál, -verseny és szakmai nap lesz február 22. és 24. között Révfülöpön, amelyre nagy szeretettel hívunk minden érdeklődő evangélikus borosgazdát. A versenyre csak palackozott borokat lehet hozni. Igényes, független zsűri jelenlétével, országos borverseny szint. Az előadásokat országos hírű szakemberek tartják.

PROGRAM

- Péntek: érkezés; borleadás 17 óráig a fajta és az évjárat megjelölésével; besorolás; szakmai előadás; fórum; beszélgetés pohárral a kézben.
- Szombat: 9-től 12 óráig borbírálat a gazdák jelenlétében, szakzsűri és társadalmi zsűri közreműködésével; ebéd; előadás; eredményhirdetés; nyílt bemutató; vacsora.
- Vasárnap: értékelés, jövőtervezés; közös istentisztelet.

Jelentkezni lehet az oktatási központ címén: 8253 Révfülöp, Füredi út 1.; e-mailben: revfulop@lutheran.hu; telefonon: 20/770-3829. A jelentkezések beérkezésétnek határideje: február 12. Részvételi díj teljes ellátással: 10 500 Ft.

Igen, őrizője vagyok

Ezen a télen eddig nyolcvanheten fagytak meg ebben az országban – üt szíven a legfrissebb hír. A holnapi újságokban talán még nagyobb szám jelenik meg, és hétről hétre sikerül majd növelni ezt a halálos rekordot. Eddig nyolcvanheten. És nemcsak olyanok, akik éjszakai részegségükben lebecsülták a vasúti től-térről, ahol aztán senki nem találhatott rájuk, hanem olyanok is, akik aluljáróban vagy egy-egy alkalmi faházban emberek között voltak.

Egy idős házaspár kihűlt tetemére a postás talált rá. Nem voltak alkoholisták, sőt kifejezetten szolid életet éltek. Olyannyira, hogy egy idő után már tüzelőre sem jutott nekik a nyugdíjukból. Megfagytak 2008 Magyarországon. Ők nem vették észre, hogy dübörög a gazdaság, nagy a jólét, és hogy feszül a szociális háló.

József Attila 1922-ben írt verse ma is aktuális: „Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni, / hogy melegegdnének az emberek.” (Tél) Am egyre kevesebben vannak, akik észreveszik, hogy a másik didereg. Ki-ki legfeljebb önmaga biztonsága érdekében kuporog a szerinte csakis őt megillető tűz mellett. Hiányzik az összetartozás érzése. Felsegett fejfel, kono-kul mondjuk a káini mondatot: „Talán őrizője vagyok én a testvéremnek?” (1Mó2 4,9)

A vízkeresztli ünnepkört elhagyva és immár lassan a böjti útra lépve sem felledhetjük: olysavalkai érkezett közénk, aki ezt mondta: igen, őrizője vagyok a testvéremnek – akkor is, ha nem érdemli meg, akkor is, ha ezáltal magam kerülök rosszabb helyzetbe. Ugyancsak József Attila írt megrendítő módon erről a karácsonyi Jézusról: „...s az újszülött rügyezd ágakkal / lángot rak a fázó homlokok mögé.” (Karácsony)

Jézus ismerte a számkivetettek, hajléktalanok és menekültek sorsát. A betlehemi származású Józsefnek Augustus császár közigazgatási reformja jegyében kellett vándorlás feleségével, Máriával a maga városába mennie. Aztán nem volt elég, hogy a gyermek egy istállóban született meg, de a hatalmat képviselő Heródes bosszúja miatt a családnak idegen földre kellett menekülnie. Mit hűzták-vonták azt a szegény gyermeket!

János evangéliuma szerint Jézus „saját világába jött, és az övéi nem fogadták be őt” (1,11). A világosság azért érkezett el, hogy eloszlassa a sötétséget, de a mérhetetlen sötét el akarta nyelni a világosságot. A felnőtt Jézus ezért maradt sokszor honatlan és otthontalan. Ezt mondta önmagáról: „A rókáknak van barlangjuk, és az égi madaraknak van fészükük, de az Emberfiának nincs hova fejét lehajtania.” (Mt 8,20) Ezért

ÉGTÁJOLÓ

hol az olajfák alatt aludt, hol egy csónakban a Genezáreti-tó partján.

Tanítványait csavargónak tartották, őt magát jöttmentnek, amolyan bozgonnak. Számkivetett volt, mégis a másikkal, a szenvedőkkel törődött. Nem iszonyodott a leprásoktól. Meggyógyította a beteget, felszárította a könnyet, vigasztalt, és hitet ébresztett. Amikor haláltusáját vívta, nem saját fájdalommal volt elfoglalva, nem is az őt köpködő pribékekre figyelt, hanem a kereszt alatt síró édesanyját és elárult tanítványát vigasztalta, így bízva őket egymásra: „Asszony, íme, a te fiad”; „Íme, a te anyád!” (Jn 19,26.27)

Jézus ma is bíz ránk embereket. Őrizői vagyunk testvéreinknek.

Ma egyre nagyobbak a szociális különbségek, mind drámaibbá válik a szegények leszakadása, a munkanélküliek helyzete, egyre többen és többen élnek a létminimum alatt. Mély válságban van az egyház hagyományos kereteihez kö-

tődő parasztság, napi megélhetési gondjai adódnak a gyülekezeteink gerincét adó középosztálynak. Egyházi és társadalmi méretekben egyaránt gyakorolnunk kell a vigasztalás szolgálatát.

Őrizői vagyunk-e testvéreinknek?

Felkapjuk-e a fejünket a hír hallatán, hogy ezen a télen eddig nyolcvanheten fagytak meg? Megkeressük-e a társadalom peremére szorultakat? Észreveszük-e azokat a betegeket, akik az egészségügyi reformnak nevezett átokfutás jegyében a kórházak folyosóin kapják a kezelést a munkától és az adminisztrációtól kimerült orvosoktól, ápolóktól? Fontos-e nekünk azoknak az élete és a boldogulása, akiket még mindig – valószínűleg vagy érzelmi – határok választanak el tőlünk? Helyet kap-e az egyház természetes szókincsében az elköptottak hitt szolidaritás kifejezés?

A minap fiatalok élesztették bennem a reményt. Egy családostalálkozón tartottunk istentiszteletet. Valaki felvetette, hogy a hagyományos perselyezés mellett tartssunk gyűjtést egy testvéreink gyógykezelésének a céljára. Így aztán két perselyben gyűlték az adományok, és akkor még nem is beszéltünk arról a befőttesüvegről, amelyben az „Apróval az aprókért” elnevezésű akció jegyében gyűjtöttük az egy- és kétforintosokat.

Barátaink nyolcéves Ambrus fia aztán így szólott az istentisztelet végén: „Ki kellett volna tennünk még egy perselyt, mert ma van a leprások világnapja!” Ő észrevette azt a plakátot, amelyen a felnőttek tekintete átsiklott. Talán valahol itt kezdődik a szolidaritás.

Az ilyen elszánt legények biztosan nem fognak belenyugodni abba, hogy akár csak egy ember is megfagyjon ebben az országban. Kisfiam számon tartja, hogy ő annak a Tours-i Szent Mártonnak a nevét is viseli, aki kettévágta katonaköpenyét, hogy betakarjon vele egy koldust. Ambrus és Marci biztosan értik majd Saint-Exupéry szép gondolatát: „Uram, add kölcsön nekem pástorsorubád egy darabját, hogy testvéreimet – vágyakozásuk terhével együtt – betakarhassam vele.”

Fabiny Tamás püspök Északi Egyházkerület

Új evangélikus püspök Ausztriában

► Beiktatták hivatalába az osztrák evangélikus és református egyház új püspökét. Dr. Michael Bünkert tavaly június 1-jén nagy többséggel választották meg a leköszönő Herwig Sturm utódjául. Az új egyházi vezető a január 27-én Bécsben tartott ünnepi istentiszteleten foglalta el tisztségét.

FOTO: MENYES GYULA

Michael Bünkert 1954-ben született a stájerországi Leobenben Otto Bünker lelkész és felesége, Lisl Bünker harmadik gyermekeként. Karintyban nőtt fel. Az általános iskola és a gimnázium elvégzése után Bécsben tanult evangélikus teológiát. Disszertációját újszövetségi témában írta *Levélforma és retorikai diszpozíció az első korinthusi levélben* címmel. 1981-ben doktorrá avatták. 1980-tól beosztott lelkész volt Bécs-Döblingben, majd másodlelkész Bécs-Florisdorfban több mint tíz évig. 1991-ben megbízást kapott az Evangélikus Valláspedagógiai Akadémia vezetésére, 1999-ben pedig egyházfőtanácsossá választották. 2003-ban a Bécsi Egyetem Evangélikus Teológiai Kara címzetes professzori címet adományozott Michael Bünkernek.

Az új püspök örömmel tölti szabadidejét karintiai nyári „bungalójában”, ahol nincs áram, és térerő híján nem működik a mobiltelefon. Szívesen olvas az egyházi irodalom mellett krimit, és

kedveli Adalbert Stifter műveit. Szereti és tiszteli a művészetet, ezen belül elsősorban a festészetet és a zenét. Múlt vasárnapi beiktatásán prédikációját is egy vonósokra és basszusklarinétra írt zenei intermezzo tagolta két részre, erősítve és zeneileg kifejezve ezzel az igei mondanivalót.

Személyében nemcsak gazdag, sokoldalú személyiség lett az osztrák evangélikusok első lelkipásztora, hanem nemzetközileg is elismert teológus, aki 2006 óta a GEKE (Leuenbergi Egyházközösség) főtákará is egyben. Általa az ökumenikus dialógusban is jelentős személyiség képviseli majd az osztrák evangélikusokat.

■ CSELOVSKYKÉ TARR KÁRA

Egy délelőtt a hazugságról – az igazságért

► Sajnálatosan aktuális témát állított január 26-i tanulmányi napja középpontjába a Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége (Makúsz). A Kossuth Klubban megtartott konferenciának ugyanis a *Hazugság és következményei – Megéri-e igazat mondani?* címet adta.

A nagyszámú közönség előtt megrendezett konferencián – Szikora Józsefnek, a Makúsz elnökének köszöntő-bevezető szavait követően – igyekeztek több oldalról, többféle szempont szerint körüljárni a témát. *Lezsák Sándor*, a Nemzeti Fórum elnöke például irodalmi idézetek segítségével – így többek között Csontos János *Egy mondat a hazugságról* című illusztrációjának felolvasásával – próbált választ keresni arra, hogy miként jutottunk el a hazugok országából a hazugság országába.

Az Országgyűlés alelnöke után Bakos Zoltán médiaszakember kapott szót. *A média társadalmi – médiafüggő társadalom* című előadásában elsősorban a televízióról beszélt. Véleménye szerint a televízió nem azzal hazudik, amit elmond, hanem azzal, ami nem kerül be a hírekbe. Rádásul azzal, hogy a szórakoztatásra helyezi a hangsúlyt, leszoktatja az embereket az önálló gondolkodásról.

A program első felének utolsó felszólalójaként Kolláth György alkotmányjogász az alkotmány, a politika és a felelősség kommunikációs Bermuda-háromszögének „titkáról” rántotta le a leplet. Mint mondta, nincs alkotmányos garancia az igazmondó, felelős, őszinte és hiteles politikára; az alkotmány csak ké-

retet ad a korrekt, tisztességes politikáláshoz, de nincs benne rögzítve az igazmondás kötelezettsége...

A folytatásban először Zárug Péter Farkas politológus, egyben a konferencia vezető elnöke lépett a mikrofonhoz. *Hatalom és média, a média hatalmi hazugsághengere* című referátumában Jn 8,32-ből kiindulva az igazság és a szabadság összefüggéseiről beszélt, és az egyre inkább hiányzó kritikai értelmiség fontosságára hívta fel a figyelmet.

A téma újabb aspektusa került előtérbe, amikor Kelemen András nemzetbiztonsági és katonai szakértő az ember és a valótlan viszonyát járta körbe. Azt feszegette, hogy vajon döntéseink meghozatalakor az érzelmeinkre, a másoktól szerzett információinkra vagy a tudásunkra hagyatkozunk-e, illetve hogy megvan-e bennünk a cselekvésre való késztetés. Mert hiába minden vita és elemzés, ha nincs eredménye.

A fogyasztói társadalomban az öröklét reménye helyett a pillanat öröme kerül előtérbe, és ez közösséges átverés, hazugság – fogalmazott Borókai Gábor újságíró, a *Heti Válasz* főszerkesztője *Helyzetben vagy kényszerhelyzetben?* című referátumában. Ugyanez történik a médiában – mondta –, amikor a hírtértek alulmarad az érdekességel szemben.

A nap utolsó előadójának Jelenits Istvánt kérték fel a szervezők. A piarista szerzetes arra a nagyon fontos alaptételre hegyezte ki mondanivalóját, hogy hosszú távon az igazság mindig erősebb a hazugságnál; éppen ezért napjaink hazugságok átszötte világában is az igazság erejébe vetett bizalom kell, hogy vezessen bennünket.

■ – VITÁLIS –

Hibaigazítás. Az *Evangélikus Élet* legutóbbi – 2008. január 27-ei – lapszámának 4. oldalán sajnálatos technikai hiba miatt lemaradt a *Bibliák a börtönben* című cikk utolsó két sora. Az utolsó mondat a következő: „A kiállított anyagban papiruszra és pergamenre másolt bibliaszövegek éppúgy láthatók, mint mai nyomtatványok és digitalizált, CD-n hozzáférhető Bibliák.” A cikket szerzője GeShel aláírásával jegyezte. A hibáért elnézést kérünk a szerzőtől és olvasóinktól.

Kompetenciafejlesztés az evangélikus iskolákban

Ki kellene tapátzni a nagyszobát, a négy és félszer öt húszas alapterületű nappalit. Bár banális élethelyzet, simán elvérzik rajta manapság egy átlagos magyar nyolcadikos: nem tudja megmondani, mennyi tapát kell vásárolni! S nem az a problémája, hogy nem ismeri, mennyi a magyar szabvány szerinti belmagasság... A téglatest felszínének számítására bemagolt képletet képtelen a szobára vonatkoztatni, elgondolni, hogy a felszín most „belső”, a téglatestnek csupán a másik „oldalát” kell szemlélni, tekintettel persze a padlóra és a mennyezetre. Ahogy gondot okoz a pizza igazságos elosztása is a testvérek között – a számításpélda szintjén legalábbis –, mert a mai magyar iskolás nem látja a pizzában a kört, s a területének kiszámítására ugyancsak jól elsajátított képletet.

Megannyi példa felhozható, a PISA-felmérések pedig igazolják: a magyar átlaggyerekek alig-alig tudják elvonatkoztatni megszerzett tudásukat a tanórák miliójétől. Kutatások igazolják, hogy nem a lexikális tudás hiányzik, sokkal inkább a gyerekeknek az a készsége, hogy a megszerzett tudást képesek legyenek használni az életben...

Többéves pedagógiai fejlesztőmunkáról adhatnak már számot a hazai közoktatás szervezői, melyhez a kezdő lendületet valóban az OECD-országok körében rendszeresített szövegértési és matematikai felmérésekben való dicstel szereplésünk adta. 2004-ben hirdették meg a *Nemzeti Fejlesztési Terv Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program (HEFOP) 3.1-es intézkedése* részeként a *Térségi Iskola- és Óvodafejlesztő Központok (TIOK) megalapítása a kompetenciaalapú tanítási-tanulási programok elterjesztése érdekében* című pályázatot, majd 2006-ban újabb 359 intézmény kapott lehetőséget az új módszerek és a programcsomagok alkalmazására, illetve további tökéletesítésére.

Ezúttal nem a tartalom, a tananyag reformjáról van szó: a kifejlesztett és a pályázatba bekapcsolódó iskolák általi javításra váró programcsomag a tanulási folyamatot újítja meg. A képességek – a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelő – fejlesztése, aktív közreműködésük megnyerése, az élményszerű tanulás meghonosítása a feladat. Búcsú a poroszos rendtől, a frontális osztálymunkától... A kompetenciaalapú oktatás alapvetően változtatja meg a tanári feladatokat, kímoldítja ugyanis a pedagógust az egyedüli tudásközvetítő szerepköréből. Már nem az „arccal a tábla felé” a kizárólag helyes magatartás az osztályteremben, helyébe a csoportmunka, a problémamegoldó kutatómunka kerül, korunk összes technikai vívmányának rendszerbe állításával. A tanár ezt szervezi, irányítja, segíti, s az erre való felkészülés jóval több idejébe kerül, mint a tavalyi óravázlat felrészítése.

A kompetenciaalapú oktatás meghonosításáról szóló projekt módszertani megújulást jelent, azt a lehetőséget, hogy a mai iskolások eszközt kapjanak a kezükbe az élethosszig tartó tanuláshoz. A tanuláshoz ugyanis nem az új ismeretek elsajátítása a lényege, sokkal inkább a személyiség sokoldalú kibontakoztatása. Minden gyerek más utat jár be közben, ehhez kell optimális feltételeket biztosítani, az éppen neki szükséges segítséget megadni – fejleszteni a kulcskompetenciákat: szövegértés-szövegalkotás, matematika-logika, idegen nyelvi kommunikáció, digitális kompetencia, szociális készségek, az életpálya-építés kompetenciái.

A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban január 23-án tartották a *Lépcső a jövőbe* című projekt zárókonferenciáját. Az eredményekről és a további teendőkről számot adó esemény egyik előadója dr. Farkasné Juhász Krisztina, az Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht. hálózatkoordinatora volt, akit előadása után kérdeztünk.

– Magyarországon már igen sok reformkísérletet „hátrítottak el” az iskolák az elmúlt év-

tizedek alatt. Ezúttal milyen intézkedésekkel érhető el, hogy a jelenleg zajló megújulás áthassa az oktatási intézmények mindegyikét?

– Szerencsésen találkozott a hazai szakemberek elgondolása az európai uniós elvárásokkal. Nem lesz félbeszakítható ez a munka, hiszen uniós pályázatokat használtak fel arra, hogy megismertessék és elterjesszék ezt a fajta oktatást, mely összhangban van a liszaboni elvekkel is. Törvény is van már rá: december 31-ig be kell építeni a pedagógiai programba, hogy milyen kompetenciafejlesztésben kíván részt venni az adott iskola, milyen módszertani megújítást tervez.

dolguk: miközben a SuliNova Kht. és az Educatio Kht. által kísérleti formában elkészített nyomtatott és digitális taneszközmodulok tesztelésére kaptak megbízást, csúsztak az akkreditált tanár-továbbképzések, s meg kellett küzdeniük a pályázatfinanszírozás adminisztrációs terheivel is.

– Az evangélikus iskolák között eleve szoros az együttműködés – mondja Katalin Katalin, az aszódi projekt felelőse. – Amikor pedig megtapasztaltuk, hogy ez közel sem egyszerű feladat, s hogy milyen terheket ró ránk a kompetenciaalapú oktatás bevezetése, kézenfekvő volt, hogy keressük egymást. Mi egyé-

A program 2003-ban még csak a terv szintjén létezett, de 2005-től a gyakorlatban terjed. Jelenleg több mint hatszáz helyen – óvodától a középiskoláig – ismerik és használják a kompetenciaalapú programcsomagokat; ez a közoktatási intézmények tíz százalékát teszi ki, de elközelítésünk szerint a jó tapasztalatok alapján ez a fajta oktatás terjedni fog. Az EU-s pályázatoknak az első szakasza zárult le, de az *Új Magyarország Fejlesztési Terv* újabb lehetőségeket tartalmaz, különösen a *Társadalmi Megújulás Program*ban megtalálhatók azok az elemek, amelyek erősítik és terjesztik a kompetenciaalapú oktatást.

A Magyarországi Evangélikus Egyház középiskolái közül négyben kezdődött meg a programcsomagok alkalmazása. Az Aszódi Petőfi Gimnázium és Kollégium, a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium, a győri Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ, valamint az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium a pályázat előkészítése során még külön-külön látott munkához, de együttműködésüket hamar szorosra fűzte az azonos feladat. Az elnyert uniós támogatás révén multimédiás számítógépekhez, projektorokhoz, interaktív táblákhoz, laptopokhoz jutottak az iskolák, lehetőség nyílt a projektbe bekapcsolódó pedagógusok továbbképzésére és díjazására, illetve hozzájutottak magukhoz a kiválasztott kompetenciaterületeknek megfelelő oktatóeszközökhöz. Nem volt könnyű

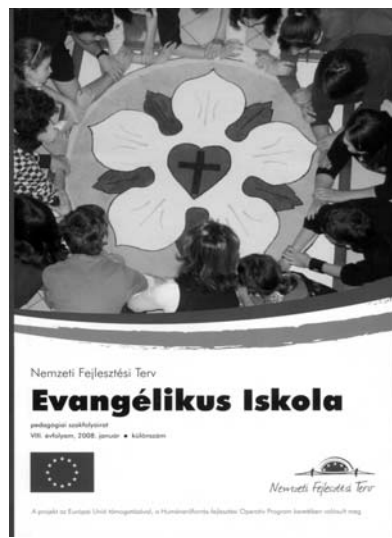
ként azért pályáztunk, mert egyrészt szándékunk volt a csapatmunka megerősítése az intézményben, másrészt a miénk olyan fiatal és innovatív tantesztület, melynek tagjai eddig is használtak hasonló módszereket, s ezek tökéletesedését, megerősítését vártuk. Meg is kaptuk. Mi négy és nyolc évfolyamos gimnázium vagyunk; természetesen az iskolába újonnan belépő gyerekekkel kezdjük az új szemléletű munkát, de szándékunkban áll a többi évfolyamra is kiterjeszteni. Fő feladatunk az érettségire felkészíteni a tanulókat. Ebben a kerettanterv az irányadó, de továbbra is használni kívánjuk a programcsomagokat, illetve az új módszereket.

Tar Jánosné a nyíregyházi gimnázium igazgatójaként ugyancsak az eredmények megtartásának, illetve a kompetenciaalapú oktatás vívmányainak kiterjesztésén fáradozik.

– Újabb kollégáink kapcsolódnak be a munkába – mondja. – Pályázati finanszírozás híján a házi továbbképzés látványos, de sokkal jobb lenne, ha a harminc-hatvan órás akkreditált képzés lehetősége számukra is megnyílna. A támogatásból beszerzett eszközök itt maradnak, de az gond, hogy a programcsomagokhoz hogyan juthatunk hozzá. Ezek ugyanis még nem tankönyvek. Mi azonban elköteleztük magunkat, mert egyértelmű az oktató-nevelő munka folyamatában megmutatkozó haszna a kompetenciák fejlesztésének. Igyekezünk minden lehetőséget megtalálni a program kiterjesztésére.

A pályázati támogatással megvalósuló projekteknek magától értetődő része a zárókonferencia, mint ahogyan az eredményeket összegző publikáció is. A négy együttműködő evangélikus intézmény ez utóbbira nagyon kézenfekvő megoldást talált: elvégzett munkájukat az *Evangélikus Iskola* című folyóirat különszámában mutatták be.

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

Az *Evangélikus Iskola* kapható a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.). Ára 380 Ft. Az evangélikus oktatási intézmények pedagógusainak ingyenes.

Wass Albert mint jövőmondó

A világtalan – vagy inkább félszemű – irodalmi közfelfogás kirekesztette a szépművészet virágokertjéből Wass Albertet. Az olvasó viszont méltó helyre állította a huszadik század egyik legtermékenyebb íróját, kertes alá hessentve a magas esztétika fanyalgóit. Renszánszát éli Wass Albert a hivatásos „látatók” körében is; műveit rendre drammatizálják vagy formás csokrokra bontva művészi tálalásban terítik a nagyközönség elé.

Évtizede a könyvkiadók – tisztelet a kivételnek – művei megjelentetéséből sem üzletet, sem pedig szakmai sikert nem remélhetek a mindenható könyvpiacra. Mára tévedésük nyilvánvaló, hála a Kráter Műhely Egyesületnek, amely sorra adja ki a jobbnál jobb Wass Albert-köteteket.

Az idősebb nemzedék szerencsésebbnek mondhatja magát. A *Farkasverem* lapjain már a harmincas évek végén megismerkedhetett az író élettrajzi ihletésben fogant kitűnő regényével, az erdélyi olvasók pedig szinte egy időben mérheték össze lírai-ironikus novelláit Tamási Áron és Kós Károly mellett szegődött Wass Albert is ebben a nagyszerű antológiában, bizonyosságul annak, hogy „a nemzeti lélek győzelme a sors fölött” a „katakizma esztendeiben” ismét diadalt aratott. Wass az antológiában törvénytelenül feleselő erdei emberek históriájával kedveskedik olvasóinak. A novella hősei későbbi műveiben is fel-felbukkannak.

Olykor magam is megilletődve emelem le a könyvespolcomról az *Erdélyi köztörténet* című, bársonykötésű antológiát, rácsodálkozva a megjelenés dátumára. 1938-ban hét ismert erdélyi író novella-fűzért jelentetett meg. Nyírő József, Makai Sándor, Tamási Áron, *Disa Jenő*, Bánffy Miklós, Kós Károly mellé szegődött Wass Albert is ebben a nagyszerű antológiában, bizonyosságul annak, hogy „a nemzeti lélek győzelme a sors fölött” a „katakizma esztendeiben” ismét diadalt aratott. Wass az antológiában törvénytelenül feleselő erdei emberek históriájával kedveskedik olvasóinak. A novella hősei későbbi műveiben is fel-felbukkannak.

Már szóltam a regények, versek, esszék színpadi honfoglalásáról, jelezve

ezzel azt is, hogy Wass Albert művei drámaiak, cselekményszövevényesek, dialógusai színpadért kiáltanak. E sorok írója már 1990-ben, amikor nem csekély rajongással olvasta *Halálos kód Holtember partján* című művét, amely tulajdonképpen gazdag lélekrajzzal megírt krimi, felkiáltott: hol az a videoszalag, amely megörökítheti az izgalmas cselekményű művet? Egyik színházunknak drammatizálásra ajánlottam a *Mire a fák megérnek* című regényt; március 15. köszöntésére különb alkotást el sem tudok képzelni. A főváros zenés művekkel jeleskedő színházának a különös történetet feldolgozó *A funtineli boszorkányt* ajánlottam: remek musical készülhetne belőle. (Azóta a filmművészet fedezte fel a művet.)

Most már – elvélve – lelkes beszámolót is olvashatunk Wass Albert emberábrázoló képességéről, felülmúlhatatlan tájleírásairól, nyelvi ízeiről és leleményeiről. Politikai érzékenységét, lényeglátását is dicsérik egyesek. Jómagam jövőbe látó képességét csodálom. Ennek tágabb méltatásával mindannyian, akik időnként elmélyültünk műveiben, adósak vagyunk. Két unikumot, amely az író távlatosságának példázata, megemlítenék.

Az *Örökösök* című kisregényben a második világháború kisemmizetteiről olvashatunk. Azokról az édesanyákról, gyerekekről, fiatalemberekről, háború nyomorította férfiakról, akik szétszórtva, táborokban menedéket találva latolgatják jövőbeli sorsukat. Mi garantálhatja a békésebb jövőt, a háború örök lelencölését? „Ti, fiatalok kellene összefogjatok és véget vessetek ennek az örültségnek! A ti jövődötökről, a ti életereitől van szó! Ti vagytok Európa örökösök! (...) Nektek kellene összefogni, különböző nemzetek fiataljainak, tisztázni végre a kérdéseket, a vitás szavak jelentőségét, eltarítani az útból a félígazságokat.

Össze kellene hozni egy csoportot, mely az ellentétek keresése helyett végre már kihámozza a jelszavak halmaza alól a közös alapokat: a közös kultúrát, a közös érdeket, a közös célokat, az igazi Európa alapjait!” – olvashatjuk a műben a szentenciát, amelyet egy álmodozó tanár jövőfűrkésző hevülettel fogalmazott meg. Az elárvult otthontalanok egyike – magyar fiatalember – háborús bárkaronsra mutat. „Építsük újjá, üzemeltessük közösen és adjunk neki nevet: Experiment-Európa...” Szimbólum? Talán...

Egy másik regényben, *Az Antikrisztus és a pásztorok* címűben a vakhit elpusztít egy egész falut. Egy fanatikus kommunista fiatal „megváltókként” fogadja a keletről Erdélybe özönlő háborús hordákat. Személyes kudarc és családi tragédiája győzi meg arról, hogy a falu felett húzódozó ezüstbánya felülír minden elvet s mindent, ami emberi. A falu egyetlen örökös lakója, a sírásó mondja: „Nem volt pusztá véletlen, ami azzal a bányával történt, mivel véletlenül soha nem történni semmi. (...) Ha az Úristen csudát akarna tenni melünk, emberekkel, megtehetné volna azt a bányát nélkül is. A katonákat elpusztíthatna volna abban a pillanatban, amikor fölértek volt oda a hágóra, és sok emberélet megkímélődött volna, sok nyomorúságtól megmentődhetett volna ez a falu.”

A jövődőlés valósággá tágulását már láttuk, amidőn egy ciános medence meglödült a völgyből. Nem is oly régen Wass Albert szülőföldjén arany-ezüst mozdult meg hivalkodó robajjal Verespatak környékén a föld gyomrában. A nemesfémablók, mint 1944 kora telén az orosz katonai megszállók, falu- és városrombolásra lesben állnak.

Mi az erősebb? A jövődőt faggató írói képzőművész vagy a hémérőldes lépéssel nyomuló valóság?

■ PÁRKÁNY LÁSZLÓ

„A rajzoló fejedelem” a Várban

Zichy-művek sosem látott teljességben

► **Közös kiállításon mutatja be Zichy Mihály munkásságát a szentpétervári Ermitázs és a Magyar Nemzeti Galéria a budai Várban. A március 23-ig nyitva tartó tárlat különlegessége az a pontosan száz darabból álló álló kollekció, amelyet a világhírű orosz múzeum kölcsönzött erre az alkalomra, de emellett hazai köz- és magángyűjteményekből is jelentős válogatás – összesen háromszáz alkotás – került a látogatók elé.**

A művész – pesti és bécsi tanulmányait követően – 1847 és 1906 között élete jelentős részét Oroszországban töltötte. Eleinte Katalin nagyhercegnő udvarában, majd 1852-től egymás után négy cár – I. Miklós, II. Sándor, III. Sándor és II. Miklós – szolgálatában dolgozott. Ez az első alkalom, hogy itthon is látható az a száz, kitűnő mesterségbeli tudásról tanuskodó rajza és akvarellje, amelyet oroszországi tartózkodása során készített. Ezeket korábban a cári gyűjteményekben a közönségtől elzárva őrizték; máig oroszországi közgyűjtemények kincsei.

A kiállítás anyaga nagyobb részben nagyméretű reprezentatív akvarellekből és szíjarajzokból áll, melyek a cárok udvari életét örökítik meg, de olyan kultúrtörténeti „csomópontok” is láthatók közöttük, mint az a II. Sándor egyik vadászata alkalmával készített kártyasorozat, amelyet a művész a cár számára rajzolt, s amelyen önmagát is megörökítette.

A cár udvari festőjévé kinevezett Zichy Mihály szorosban kapcsolódott az orosz irodalomhoz is. Számos orosz alkotó, így *Lermontov*, *Gogol* és *Goncsarov* műveire készített illusztrációkat. Ezek közül is látható néhány a Nemzeti Galériában.

A kiállítás második része Zichy leginkább ismert magyar könyvillusztrátori munkásságát mutatja be. Az *ember tragédiájához* és *Arany János* balladáihoz az 1880-as, 1890-es években készített illusztrációi szinte egyenrangúak az irodalmi művekkel, s azokhoz hasonlóan közismertek. A Madách-illusztrációk 1885 és 1888 között készült sorozatát húsz nagyméretű színrész alkotja. Ezeket a fővárosi közönség az 1970-es évek óta most először láthatja ismét egyben.

Csodával határos módon bukkant rá Zichy elveszettnek hitt Faust-illusztrációira egy Olaszországban élő művészettörténész az 1960-as években; ezeket akkor megvásárolta a magyar állam. Ebből a különleges, húszlappos tollrajz-sorozatból is látható válogatás csakúgy, mint az a néhány köz- és magángyűjteményben őrzött Petőfi-illusztráció, melyeket a művész az 1884. évi Petőfi-díszkiadás számára készített.

A paradicsomban (1885)

Zichyre ebben a korszakában leginkább *Gustave Doré* gyakorolt hatást. (A neves francia festő és illusztrátor Biblia-illusztrációi közül lapunk január 6-i számában közzétűnk néhányat.) Zichy személyesen is ismerte Dorét, akinek három rajzát a Szépművészeti Múzeum őrzi; e lapok most a Zichy-kiállításon láthatók. Az Evangelikus Országos Múzeum is kölcsönzött képet a kiállítás számára: a művész 1871-ben készített, *Luther látomása* (*Luther Wartburgban*) című alkotása „vendégeskedik” a Várban.

Megtekinthető a nemzeti galériabeli tárlaton az 1878-as világkiállításra készült hatalmas festmény is – *A Rombolás géniuszának diadala* –, amelyet Zichy Mihály a főművének szánt.

■ – BZS –

A „Zichy Mihály, a rajzoló fejedelem” című kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában, a Budavári Palota C épületének (1014 Budapest, Szent György tér 2.) földszinti kiállítótermében tekinthető meg március 23-ig, hétfő kivételével mindennap 10 és 18 óra között. További információk a www.mng.hu honlapon.

Könyvbemutató és énektanárok eszmecsereje

A *Gyülekezeti liturgikus könyv* (GyLK) közös énekléssel színesített bemutatójára került sor január 25-én – immár második alkalommal – a Régi Zeneakadémia épületében. A kötetet *dr. Bence Gábor* egyházenész ismertette a Magyar Egyházzenei Társaság által szervezett szekciós ülések egyikén, az úgynevezett protestáns szekcióban. A katolikus szekcióban a *Graduale Hungaricum* című munkával ismerkedhettek az érdeklődők.

Ugyancsak a Régi Zeneakadémián rendezett múlt pénteki programsorozat részeként került sor a Magyar Egyházzenei Társaság pedagógustagozatának ülésére. Erre a három történelmi felekezeti általános iskoláiban, illetve gimnáziumaiban tanító énektanárok mindegyike meghívást kapott. (Hogy arányaiban lássuk iskoláinkat: az országban közel száz-száz katolikus és református iskola működik, míg evangélikus középiskoláink száma tizenkettő.)

A délután célja az volt, hogy három példán keresztül megismerjük iskoláink egyházzene-oktatási lehetőségeit és módszereit, a jelenlegi helyzetet.

Különös aktualitást az adott az eszmecsere, hogy a Magyarországi Református Egyház 2008 szeptemberétől zsinati törvény alapján, kidolgozott tennet, megfelelő szakmai előkészítés és továbbképzések után kötelező érvénnyel vezeti be az egyházzene oktatását iskoláiban. Az előkészítő munkákról és az elkészült tantervről *dr. Bódis Tamás*, a Magyarországi Református Egyház országos egyházzenei előadója szól.

Előadását *Nováky Andreának*, a Budapest-Fasori Evangelikus Gimnázium tanárának beszámolója követte. Nagy örömmel és őszinte érdeklődéssel vehettük kezünkbe készülő tankönyvnek első fejezeteit; a kiadványt minden bizalommal nemcsak evangélikus iskoláink tanárai fogják haszonnal forgatni, hanem katolikus és református testvéreink is.

A bemutatók sorát a Gödöllői Premontrei Szent Norbert Gimnázium tanára, *Bálint Orsolya* zárta, aki kicsi, ám lelkes diákcsoportát is magával hozva meg is énekelte a jelenlévőket.

A rövid szünetet szakmai megbeszélés követte, amelyen jól éreztük: bár vannak közöttünk különbségek, helyzetünk, gondjaink és feladataink nagyon hasonlóak. Szükséges lenne mindannyiunk számára a szakmai továbbképzések rendszerének átgondolása és folyamatos életben tartása.

Fontosak az ilyen találkozók, hiszen tanulhatunk egymástól, és mind szakmailag, mind lélekben közösen megerősödve többet tudunk tenni azért, hogy a felnövekvő generációk számára saját felekezeti énekeskönyvük anyaga igazi zenei anyanyelvűvé válhasson, s hogy a zenén, az egyházzeneen keresztül hitük és identitásukat megerősíthessék.

■ W. DR. KINCZLER ZSUZSANNA, a pedagógusszekció vezetője

Evangelikus a kiváló pedagógus

A politikai vitát néhány percre énekelte áldás szakította meg a békéscsabai városháza dísztermében. A városi közgyűlés január 24-én tartott ülésén adta át ugyanis *Vantara Gyula* polgármester a *Békéscsaba kiváló pedagógusa* kitüntetések. Az elismerést idén *Völgyesi Attiláné*, a Békéscsabai Evangelikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Kollégium és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény művészeti igazgatóhelyettese vehette át másodmagával.

A *Békéscsaba kiváló pedagógusa* kitüntetését 1995 óta minden évben két pedagógusnak adják át a magyar kultúra napján. Odaítélésének feltétele, hogy a kitüntetésre felterjesztett személy legalább tíz éve magas színvonalú szakmai munkát végezzen az oktatás, nevelés terén Békéscsabán, és a szakma meghatározó személyisége legyen ne csak saját intézményén belül, hanem városi szinten is.

Völgyesi Attiláné több mint három évtizede pedagógus. 1995 óta dolgozik az egyházi intézményben. Oktatásszervező munkájának eredménye, hogy az iskola elindította a művészeti képzést. 2006 óta a Művészeti Szakközépiskolák Szövetségének alelnöke, részt vesz a magyarországi művészetoktatás koncepciójának alakításában.

Idén először ismerték el egyházi intézményben tanító pedagógusok munkáját a kitüntetéssel: Völgyesi Attiláné mellett *Caimacan Klára*, a Savio Szent Dononkos Katolikus Általános Iskola igazgatója vehette át a polgármestertől az oklevelet, a pénzjutalmat és a város címerével ellátott gyűrűt.

A hagyományoknak megfelelően a kitüntetett pedagógusok tanítványai zenés irodalmi összeállítással színesítették a díjátadót a békéscsabai közgyűlési patkóban.

■ – ELJÉCSÉ –

„Körünkből díjazottak” a magyar kultúra napján

„Az oktatásban és a kultúrában mostantól nem lesz több megszorítás, a tárca 2008-ban folyamatosan gyorsuló ütemben bővíti a közművelődés forrásait” – ígérte meg az oktatási és kulturális miniszter a magyar kultúra napján. A Nép-rajzi Múzeumban tartott ünnepségen elhangzott beszédében *dr. Hiller István* ígéretet tett arra is, hogy külön keretből biztosítanak anyagi fedezetet – például – levéltári fejlesztésekre és az egyházi gyűjtemények karbantartására.

Január 22. alkalmából a miniszter állami kitüntetések is átadott. Az alap-, közép-, felsőfokú oktatási és szakoktatási területen végzett magas színvonalú munkáért, valamint a pedagógiai gyakorlatot

segítő kiemelkedő tudományos tevékenységért járó Apáczai Csere János-díjat vehette át – többek között – *dr. Hunyadi Zoltán*, a Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet nyugalmazott igazgatója, az óbudai evangélikus gyülekezet tiszteletbeli presbitera is. Karácsony Sándor-díjban részesült *dr. Szabó Istvánné*, az Orosházi Evangelikus Általános Iskola és Gimnázium tanára és munkaközösség-vezetője. Ezzel a kitüntetéssel azokat az alap- és középfokú gyakorlatot oktató-nevelő munkát végző tanítókat jutalmazták, akik a gyermekek harmonikus személyiségformálása érdekében folytattak kiemelkedő tevékenységet.

■ GAZSU

Lelkész az év embere Békésben

A *Békés Megyei Hírlap* és a *Békés Megyei Online* szerkesztősége 2007 januárjában indította útjára azt a sorozatot, melynek keretében hétről hétre bemutatták „a hét emberét”. Olvasóik ötven jeles személyiséget ismerhettek meg közelebből ezekből az interjúkból.

Decemberben arra kérték a Békés megyei olvasókat, hogy on-line szavazás keretében, illetve a hírlapban megjelent

szavazószelvények kitöltése útján, levélben leadott szavazataikkal döntsék el, hogy a hét emberei közül kit választanának az év emberének.

Az internetes és a levélben eljuttatott szavazatok összegzése után kiderült: az év embere címet *Lázár Zsolt*, a Szarvas-Ótemplomi Evangelikus Egyházközség lelkes vezetője nyerte el.

► Forrás: Békés Megyei Online

► Lapunk méltán népszerű publicisztikai rovatában, az *Égtájéolóban* a Magyarországi Evangélikus Egyház kerületeinek lelkes vezetői időnként kifejezettek egyházkerületüket érintő eseményekkel is foglalkoznak. Legközelebbi munkatársaik – a kerületi felügyelők – viszonylag ritkán jelentkeznek saját írással az *Evangélikus Élet* hasábjain, jóllehet nevükkel, tevékeny szolgálattal szintén hétről hétre találkozhatunk olvasóink a különböző alkalmakról tudósító cikkekben. Minderre figyelemmel indokoltnak véltük, hogy közvetlenül is megkérdezzük őket, miként értékelik egyházkerületük elmúlt évét, s milyen tervek indultak neki a 2008. esztendőnek.

A kerületi fel

Radosné Lengyel Anna – Dél

– Másfél évvel ezelőtt kezdte meg szolgálatát. Ön az első nő a kerületi felügyelői tisztségben. Eddigi tapasztalatai alapján női mivolta inkább előny vagy hátrány ebben a feladatkörben?

– Amint arra a kecskeméti evangélikus templomban 2006. szeptember 16-án tartott székfoglaló beszédemben is utaltam, templomainkban sok asszony ül; ők könnyebben szólítanak meg egy velük azonos neműt, könnyebben nyílnak meg előtte.

– Kerületében nitalán „speciális női kérdésekkel” is foglalkoznia kell?

– Létezik egy olyan, nem csupán a Déli Egyházkerületet, de az egész egyházat érintő „női ügy”, amelyet nagyon a szívemen visellek, ez a lelkesítő helyzetének rendezése. Itt konkrétan a gyűlés és a gyűlés kérdéseire gondolok. Most már előrébb vagyunk, mint mondjuk három évvel ezelőtt, de még mindig van intéznivaló.

Ezenkívül van egy másik – a nőket is érintő – „vesszőparipám”: a beosztott lelkesítő helyzete. Úgy vélem, mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy ne legyenek kitéve lelkesítő felelősségük kényének-kedvének, ne lehessen néha akár a végtelenségig is kihasználni őket.

– Ha bárkinek kérdése van ezekről az ügyekkel kapcsolatban vagy bármely más témában, az írhat Önnek levelet, felhívhatja telefonon, vagy megkeresheti személyesen – nemcsak egy-egy gyülekezeti eseményen, hanem a fogadóóráján is.

– Ami a fogadóórákat illeti: az első kettőre senki nem jött el, így azt hittem, hogy ez mégsem volt olyan jó ötlet a részemről, le kell, hogy mondjak róla. De aztán beindult a dolog, ma már annyian jönnek, hogy az érdeklődőknek időpontot kell kérniük egy-egy beszélgetéshez.

idén Honti Irén lelkesítő iktatását tervezzük, aki a helyi kórházban a kórházlelkesítő feladatokat is ellátja. Szolgálatát Hegyi Emőke hittantánárként segíti.

– Gáncs Pétert említette. Jól együtt tud működni a kerület lelkesítő vezetőjével, illetve megyei és gyülekezeti felügyelőitársával?

– Ami Gáncs Péter püspököt illeti, elmondhatom, hogy remekül tudunk együtt dolgozni, kapcsolatunk bizalom alapú, szeretetteljes viszony. Ezt fontosnak tartom, enélkül szerintem nemcsak hogy nem tudnánk, de nem is lehetne együttműködni. A kerületben szolgáló felügyelőkörül is csak jót tudok mondani, mindnyájan fantasztikus emberek, akik kiválóan végzik a feladatukat. Ebben már csak azért is biztos vagyok, mert jól ismerem őket az országos felügyelői konferencián, illetve a déli kerületi regionális egyházgyűléseken.

– Az utóbbi újdonság egyházunkban. Mikor és milyen apropóból került sor az első ilyen alkalomra?

– A 2007 tavaszán rendezett – a kerületi felügyelők számára meghirdetett – találkozó résztvevői adtak hangot azon igényüknek, hogy legyen egy olyan fórum is, ahol kisebb körben, lelkesítő részvétel nélkül beszélhetünk, beszélhetjük meg a felmerülő kérdéseket, problémákat. Így született meg az elképzelés: szervezzünk regionális, egyházgyűlést érintő felügyelői konferenciát. A gondolatot azután tett követte, tavaly ősszel, egészen pontosan szeptember 29-én Orosházán zajlott le az első ilyen – nagy sikerű – tanácskozás, amely lehetőséget kínált a találkozásra, a hasznos ötletek és tapasztalatok cseréjére. Külön kö-

és 8-án Bonyhádon, a Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégiumban; ide az egyházközösségek szűkebb vezetőségi körének tagjait várjuk: lelkesítőket, felügyelőket, másodfelügyelőket, gondnokokat.

– Mielőtt rátérnénk az idei eseményekre, kérem, tekintünk meg vissza röviden az elmúlt esztendőre!

– Egyházkerületünkben rendre lezajlottak a „megszokott” események. El kell, hogy mondjam: sajnálatosan csak egyetlen lelkesítő feladatát június 30-án Ponicásán Erzsébet végzett teológushallgató. Azt már csak zárójelben teszem hozzá, hogy az idén viszont egyetlen avatás sem várható a kerületben...

De visszatérve a feltett kérdésre: tavaly iktatták be kerületünkben Rózsa-Nagy Szilvia iskolalelkesítő (Budapest-Deák tér), illetve gyülekezeti lelkesítőként Laczi Rolandot (Kiskőrös), Homoki Pált (Soltvadkert), Szabó Szilárdot (Dombóvár–Kaposzkecső–Csikódtócs), Németh Zoltánt (Pécs), Benkóczy Pétert (Budapest-Kőbánya) és Szpisák Attilát (Tótkomlós). És természetesen meg kell említenünk a különféle, gyülekezeti hálaadásra okot adó ünnepeket, mint amilyen például a templomszentelési emlékünnepe vagy a toronyszentelés. Itt – a teljesség igénye nélkül – csupán néhány eseményt említenék: Belcskát, ahol a templom felszentelésének századi évfordulójára emlékeztünk; Gerendán, ahol a templom külső és részleges belső felújításáért, valamint azért adtak hálat, hogy a templomot hetven évvel ezelőtt szentelték fel; és Dunaegyházán, ahol a templomtorony szépülhetett meg.

– A tavalyi év minden bizonnyal tartogatott még újdonságokat az

Kerületünk öröme és büszkesége volt, hogy lelkesítőink közül kettő világi elismerésben is részesült: 2007 januárjában Lázár Zsolt, a szarvas-újtemplomi gyülekezet lelkesítője a Habitat for Humanity szervezet Arany Kalapács Díját kapta mint a 2006. év önkéntese; Kósa László lelkesítő pedig augusztusban a Rákoskeresztúri díjat vehette át.

– Ha már a lelkesítőket említette, semmiképp se feledkezzünk el Liptákné Gajdác Mária-ról, aki kórházlelkesítő szolgálata mellett új, missziói feladatot kapott.

– A lelkesítő szeptember második óta szolgál Telekgerendán, abban a közösségben, amelyet eddig Békéscsabáról kijáró lelkesítő gondoztak. Remekül végzi a munkáját, a gyülekezet szépen gyarapszik.

– És gyarapodott a hódmezővásárhelyi közösség is...

– Mégpedig egy újonnan szerveződött kisdédóval. Az Égből Pottyant Óvodát ünnepi istentisztelet keretében szeptember 30-án avatta fel Gáncs Péter püspök. Ennek az intézménynek a létrejötte nagy öröm számomra, mert például az arra, hogy nincs igazuk azoknak, akik elítélően nyilatkoznak az egyházzal. Igenis akarunk és tudunk is tenni az oktatómunka színvonalának emelése, a gyermekek értékéközpontú nevelése érdekében.

– Idekapcsolódva említették meg, hogy a kerület Puskin utcai székházában beszélgetünk, amely az elmúlt év őszéig otthont adott a Magyar Népfőiskolai Társaság irodájának is...

– Délen két népfőiskola is működött, illetve működik, a szarvasi és a sárszentlőrinci, és már Kiskőrösön is tettek lépéseket egy ilyen intézmény elindítása érdekében. Az idei *Evangélikus naptár Krónika* című fejezetét lapozgatva pedig az is kiderült, hogy egyházunk vezetőiben felmerült egy országos evangélikus felnőttképzési munkaág létrehozásának a gondolata. Ennek az elképzelésnek a megvalósítása folyamatban van.

– Az összegzés után folytassuk a beszélgetést előretételekkel: jelentkeznek-e az idén is valamilyen újdonsággal?

– A 2008. esztendő Szélerőszá év. Egy fontos dologgal készülünk a július 16. és 20. között tartandó országos evangélikus ifjúsági találkozóra: egyházkerületi ifjúsági zárandókatot szervezzük. A csapat július 15-én indulna Kiskőrösön Kőszegre.

A munkaévközvető lelkesítőkonferencia megrendezése már hagyomány, idén azonban ennek keretében egy fórumot is tervezzük, lehetőséget adva a lelkipásztoroknak arra, hogy nyilvánosan szóljanak személyes problémáikról. Teológiai és fotópályázatot is kiírtunk 2008-ban az első hitágazattal – „Hiszek Istenben, és mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében” – kapcsolatos témákból. A beküldési határidő március 31. Bővebb információk egyházunk honlapján található minden érdeklődő. Folyamatosan törekszünk arra, hogy időről időre valami újdonsággal álljunk elő, hogy kerületünkben megszög élet legyen.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Szabó György

– Talán olvasóink emlékeztében is élénken él még karácsonyi lapszámból az a fénykép, amelyen Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke egy kifeszített íjjal a kezében látható. A képaláírás szerint a fotó az esperesi vizitációra való felkészülésének egyik pillanatát örökíti meg...

– Nagy szeretettel, hangsúlyozottan nem mindenáron hibákat keresve, hanem segítőt szándékkal jártuk végig az elmúlt évben a püspök úrral egyházkerületünk mind a hat esperesi székelyét – szögezi le rögtön beszélgetésünk elején Szabó György, akit 2006 nyarán választottak meg az egyházkerület felügyelőjévé. – Hasznos volt megismerni a helyi adottságokat, az örömeiket, gondokat, terveket. Nem volt olyan hivatal, ahol működést gátló problémát, ellehetlenülést okozó szabálytalanságot találtunk volna. Viszont mindenhol volt kisebb-nagyobb észrevételünk, javaslatunk a további munka egyszerűsítésére, a hivatali nyilvántartások egyszerűsítésére vagy pontosítására, kiegészítésére.

Próbáltuk mindenhol tudatosítani, hogy a gyülekezeteknek és az egyházmegyéknek nemcsak az éves terveiket és a költségvetéseket kellene elkészíteniük, hanem a hosszútávú – tíz, húsz, harminc évre előre mutató – elgondolásait is meg kellene fogalmazniuk, mert csak így tudnak folyamatosan fejlődni vagy egyáltalán fennmaradni. Ugyanígy nem elég évente egyszer végiglátogatniuk az egyháztagokat és adakozásra kérniük őket, mert ez önmagában nem erősíti a közösséget, nem teszi élővé a gyülekezetet. Olyan alkalmakat kell szervezniük, amelyeken mindenki részt tud venni, és amelyeken mindenki jól és hasznosnak érzi magát – legyen az egy ünnepi esemény vagy akár a közösen végzett temetőtakarítás.

– Végzettsége szerint Ön építész üzemélnök, ezenkívül épületfelújítási szaküzemélnöki diplomája is van. Jól sejtem, hogy az egyházkerület járva – akár az esperesi vizitációk során, akár más alkalmakkor – ilyen szemmel is figyelt?

– A legtöbb helyen felmentem a templomtoronyba is, és ez bizony a legtöbbször meglepte a vendéglátóinkat. Őszintén szólva az volt a ritkább, hogy rend és tisztaság fogadott odafent... Kérdésemre válaszolva: mivel épületállomány-kezeléssel, -fenntartással, -megóvással is foglalkozom, ösztönösen mindenhol megfigyelem az épületeket. Minél előbb észreveszünk egy kis hibát, annál olcsóbban lehet kijavítani; ha késlekedünk, a kár egyre nagyobb lesz. Ezért ahol csak tudtam, végigjártam az összes ingatlant. Nagy többségükben jó állapotban találtam őket. Természetesen vannak felújításra váró szoruló épületek a kerületben – néhány helyen most is zajlanak ilyen jellegű munkálatok –, de azért, mert életveszélyes lenne, egyiket sem kell bezárni.

A püspök úrral egyébként számos olyan megbeszélésen vettünk részt, amelynek a témája egy-egy templom vagy közösségi

épület építése, illetve felújítása volt, és jó néhány átadási és felszentelési ünnepségen is részt vettünk. Kamondon és Nagyalacsonyban gyülekezeti házat, Cellődömölkőn parókiát, Kőszegen új szeretetotthonházat szenteltünk. Befejeződött a templom külső és/belső felújítása Babonyban, Csurgón, Kemenesmihályfán, Taliándörögdön és Zalaegerszegen, és pont került a fonyódi közös református–evangélikus templom renoválásának végére is.

Megható volt látni a gyülekezetek örömeit egy-egy munka befejezése után. A maga erejéből a legtöbb egyházközösség képtelen ilyen nagy beruházást végrehajtani, de a különböző pályázatok révén, az adott település, valamint az országos egyház anyagi támogatásával sok helyütt megújultak épületek. Sőt előfordult, hogy lelkek is: a közös munka örömeinek, illetve Isten végtelen és kimeríthetetlen szeretetének megtapasztalása többeket megérintett, néhányan hitre jutottak, és rendszeres templomba járókká váltak. Volt, akit az Isten gyermekáldással ajándékozott meg a munkájáért.

– Ha a kerületben található oktatási intézmények közül csak a középiskolákat nézzük, láthatjuk, ezen a területen is mozgalmas volt az elmúlt év. A soproni líceum fennállásának negyvenötödik évfordulóját ünnepelte. Győrött az oktatási központ tizenöt évvel ezelőtti újraindítására emlékeztek. A soproni egészségügyi szakközépiskola új épülettel bővült, és bár a községi szakközépiskola új kollégiumi szárnyát még 2006 őszén szentelték fel, azért ez az intézmény sem maradt különleges esemény nélkül: akárcsak a soproni líceumban, itt is iskolalelkesítő iktattak. És akkor a szombathelyi új evangélikus általános iskoláról még nem is beszélünk...

– Szombathelyre az új intézménybe még nem tudtam eljutni, de nagyon kíváncsi vagyok rá. A Joisten segítségét látom abban, hogy tavaly szeptemberben újabb iskolával gyarapodott nemcsak egyházkerületünk, de egész egyházunk. Ha sok óvodánk, iskolánk van, az azt jelenti: van utánpótlás.

Jó kezekben érzem az ifjúságunk nevelését. Intézményvezetőink, pedagógusaink, iskolalelkesítőink rendelkeznek azzal az elhivatottsággal, amely garancia arra, hogy az egyház iránt elkötelezett gyerekeket-felnőtteket nevelnek. Az oktatási és nevelési bizottság tagjaként belelátok a jogszabályok és bürokratikus eljárások szövevényébe; úgy tapasztalom, az államigazgatás nem minden esetben segíti kellő mértékben az egyházi iskolákban folyó munkát. Hit nélkül az itt dolgozók talán nem is tudnák tartósan végezni a feladataikat.

Összességében hiányolom, hogy a templomba járók példamutatásának az iskolákban nincs igazán visszhangja. Pedig jó lenne, ha a hétfői reggeli áhítatokon kívül a vasárnapi istentiszteleteken is együtt vennének részt a diákok és a tanárok; ha nem is az egész iskola, a teljes osztály, de legalább egy része. Ez is egy olyan találkozási alkalom lehet-

A majosi templom tornyának a felújításáért hálat adó istentisztelet utáni közgyűlésen

– E találkozások során, ha jól tudom, néhanap „nehéz esetekkel”, személyi problémákkal is szembesülnie kellett...

– A ferencvárosi, illetve a kiskunhalasi gyülekezetet illetően kerültünk szembe – a többes szám itt most Gáncs Pétert, a Déli Egyházkerület püspökét, illetve jómagamat jelöli – olyan nehézségekkel, amelyeket meg kellett és mindenki megelégedésére meg is tudtunk oldani. A főváros kilencedik kerületi evangélikus gyülekezetében tavaly tavasz óta Koczor Tamás lelkesítő végez kiváló munkát, Kiskunhalason pedig

szönetet illeti a szervezésben nyújtott segítségéért Koszorusz Oszkár, Andorka Árpád, Léránt István, Rück András és Ambrus András egyházgyűlése felügyelőt.

Ennek a kezdeményezésnek az idén folytatása lesz: szeptember 20-án tartjuk majd a Kelet-békési, a Nyugat-békési, valamint a Bács-Kiskun Egyházgyűlése regionális felügyelői konferenciáját Szarvason, szeptember 27-én pedig a Tolna-Baranyai és a Pesti Egyházgyűlése felügyelői találkoznak Szekszárdon. Ezenkívül gyülekezetvezetői konferenciát rendezünk március 7-én

előbb már említett regionális felügyelői konferencián kívül is.

– Megjelent a kerület egyházgyűlése és gyülekezeteit bemutató Déli panoráma című kiadvány; a kerületet közölt egyedülként, 2005-ben létrehozott hűségéremmel, 2007-től évente egyszer ítélik oda az esztendő déli kerületi lelkesítőnek, pedagógusának és diakóniájának munkájáért. Első ízben Káposzta Lajos soltvadkerti lelkesítő, Urbán Ágnes, a Deák téri gimnázium tanára és Szabó Istvánné kiskőrösi diakóniái munkás kapta az elismerést.

Gyülekezőknél jártunk...

Gy – Nyugat

ne, amely erősítene a fiatalokat a közösséghez, az egyházhoz való tartozásukban.

– Székfoglaló beszédében is megfogalmazta, hogy több közös élményre lenne szükség mind az egyházközösségekben, mind egyházmegyei és egyházkerületi szinten. Az egyházkerület eseménynaptárát a másik két kerület eseménynaptárával összevetve – akár a tavalyit, akár az idei évről vonatkozózt nézzük – két olyan programot is

gunkra. Nagyon jó a visszhangja, akár csak a színvonala – ez szerkesztőjének, Menyes Gyula püspöki titkárnak az érdeme.

– Eltávolodva kissé – de nem messzire – az egyházkerülettel kapcsolatos kérdésektől, végezetül beszéljünk kicsit arról, hogy Önnek szíviügye a család jövője. Annak idején székfoglaló beszédében is felhívta a figyelmet a gyermekek számának drasztikus csökkenésére.

Győrben a kerületi missziói napon

találunk, amely csak a nyugatiban van. Kérem, árulja el olvasóinknak, melyek ezek.

– Az egyik az egyházkerületi nap, amelyet minden évben február végén, a kerület megalakításának évfordulójához legközelebbi szombaton, arra emlékezve „ülünk meg”. Az alkalomnak hagyományosan jó a látogatottsága. Így volt ez tavaly is Sopronban, és bízunk benne, hogy így lesz idén is, február 23-án Celdömölkön. A másik „egyedülálló” programunk a Cantate vasárnapjához kapcsolódó egyházkerületi kórustalálkozónk, amelyre minden egyházmegyéből egy-egy kórust várunk. Ahol a magán belül több jó kórus is van, ott „előselejtezőt” szerveznek, így teremtve meg annak a lehetőségét, hogy ne mindig ugyanaz az énekhar vegyen, vehessen részt az alkalmon – természetesen a színvonal megtartása mellett. Most tavasszal, április 20-án Répcelakra várjuk a kórusokat és az érdeklődőket.

Az elmúlt évben egyébként – örvendetes módon – új, egyházmegyei szintű kezdeményezések is születtek. Tavasz végén, nyár elején a Veszprémi és a Vasi Egyházmegye tartott – Pápán, illetve Kőszegen – egyházmegyei találkozót. Mindkét rendezvényen sokan voltak. Úgy néz ki, lesz folytatás – és nem csak ezekben az egyházmegyékben.

Elsősorban nem az egyházkerület programja, de „nálunk” lesz július 16. és 20. között Kőszegen a Szélerőzsa evangélikus ifjúsági találkozó. Nagyon reméljük, hogy a közelsége miatt nyugatról lesznek rajta a legtöbben, mind a résztvevők, mind az önkéntesek között.

– A Nyugati Egyházkerület még nincs tízéves. Érzik-e a hívek, hogy igen, ők a Dunántúli Egyházkerület tagjai?

– Azt tapasztalom, hogy igen, és ez nem kis részben a Dunántúli Harangszónak is köszönhető. Büszkéek vagyunk kerületi újsá-

– Ahogy a tavalyi esztendő Evangélikus Élet-számaikat átlapoztam, örömmel állapítottam meg, hogy milyen sok és sokféle északi eseményről számolhattunk be a lap hasábjain. Nemcsak templomfelújítás zajlott több helyütt, hanem például három új gyülekezeti és egy tanulmányi házzal, két szeretetotthonnal, egy orgonával és egy oltárral is gazdagodhatott a kerület. A lelkészalkalmazások mellett három avatásra is sor került. A kerületi rendezvényeken kívül az egyházmegyéik is számos rendezvényt szerveztek: volt közöttük ifjúsági és felnőtt evangélikus, kórustalálkozó éppúgy, mint gyermekmunkások szakmai együttléte. És még folytathatnám a sort... Felügyelő úr a 2007. esztendőre visszatekintve mit emelne ki?

– Mindenképpen öröm volt megtapasztalni – és ez főleg az őszi időszakra volt jellemző –, hogy azokban a gyülekezetekben, ahol tavaly ment nyugdíjba a lelkész, milyen jó képességű fiatal lelkészek kerültek a helyükre, és hogy milyen szeretettel fogadták őket. Az külön kiemelendő, hogy a leköszönt elődök mind ott voltak utódaik beiktatásán, és szeretettel adták áldásukat az új lelkész munkájára. Pedig több évtizedes szolgálat után ez nem mindig könnyű... Solyomár Péter csömöri lelkész köszöntőbeszédében esküvői örömapához hasonlította magát, aki örömmel adja férjhez a lányát, mégis bánatos, mert egyúttal el is szakadnak egymástól.

Számomra úgy tűnik, mintha az immár két évvel ezelőtti püspökváltás hangulata rányomta volna bélyegét a tavalyi gyülekezeti lelkészváltásokra. Hiszen ugyanilyen békeségben zajlott D. Szék Imre püspöki szolgálatának átadása is. Ő is készült rá, megfelelő szeretettel készítette elő, hogy az utóda, Fabiny Tamás minél zökkenőmentesebben vehesse át a feladatokat. A mai napig nagyon baráti a viszony közöttük – az előd nem toladóan, hanem segítőkészen ad bármikor tanácsokat utódjának, amikor az igényli.

Egy másik örömteli esemény a „házunk tájáról” egy kicsit korábbra tehető, hiszen még 2006-ban jelent meg id. Detre János szerkesztésében az Órálók című kerületi könyv, amely sorra veszi a hat egyházmegye valamennyi gyülekezetét. Ezt a mai napig örömmel vesszük kézbe Fabiny Tamással, amikor egy-egy gyülekezeti szolgálatra készülünk. De hogy egy frissebb kiadványt is említsek: a Dél-Pest Megyei Egyházmegye szervezésében elkészült a 2007/2008-as évről szóló munkaterv *Növekedés* címmel. Ez a gyülekezetek számára összeállított segédanyag már önmagában is nagyszerű kezdeményezés, hiszen nagyon jó ötleteket találhatunk benne ahhoz, hogyan dolgozzunk fel egy-egy témát különböző korcsoportokban. Minden tiszteletem az ötletgazda Koczor Tamás korábbi és a megvalósítást magára vállaló Krámer György jelenlegi esperesé, valamint minden segítőtársuké, akik részt vettek ennek a szerteágazó tematikájú könyvnek az elkészítésében.

– Igen rendhagyó helyen volt a kötet bemutatása.

Benczúr László – Észak

– Nagy élmény volt az a bizonyos szeptember végi egy napos hajókirándulás, amelyet a gyülekezetek vezetői, tehát lelkészei és felügyelői számára szerveztünk. Ez a közösségépítésnek is fontos eseménye volt, és én ezt nagyon fontosnak tartom.

– De nem ez volt az egyetlen példa tavaly a kerületben rendezett „speciális” csoporttalálkozóra...

– Valóban nem. Két eseményt is kiemelek. Fabiny püspökkel ősszel megszerveztük a fiatal lelkészek találkozóját. Ezen igyekeztünk segítséget nyújtani számukra a lelkészi szolgálat gyakorlati oldalára való felkészülésben. Azért is fontos ez, mert egyre inkább azt tapasztaljuk, hogy a hittudományi egyetemeken nagyon komoly a tudományos, teológiai képzés, azonban a mindennapokra való felkészülésre kevesebb lehetőség marad. De talán nem is lehet a lelkészjelölteket rendszeresen felkészíteni arra az óriási lelki teherre, amely a gyülekezeti szolgálat során vár rájuk. Hiszen amikor a gyülekezeti tagok a lelkészhez fordulnak a személyes gondjaikkal, bajaikkal, akkor egyúttal a lelki terheik egy részét „átteszik az ő vállára”, hogy ő vigye tovább. Ennek feloldozását a lelkészeknek is meg kell tanulniuk. Ezért is fontos, hogy mi, a kerület vezetői jelezzük nekik, hogy hozzánk ez ügyben bármikor fordulhatnak, kérhetnek segítséget.

– És mi volt a szóban forgó másik esemény?

– Áprilisban zajlott a kerületünkben élő evangélikus polgármesterek és képviselők találkozója. Számunkra is meglepetés volt, hogy ilyen sokan eljöttek. Nagyszerű élményt jelentett, ahogyan az azonos vallási alap valódi egységbe kovácsolta a sokféle közösséget képviselő résztvevőket, akik esetenként egymástól olykor igen távol, nagyon különböző adottságú régiókban élnek – Budától az ország északi és keleti széléig.

– Lesz-e folytatása ennek a találkozásnak?

– Idén a kerületben élő művészeket és tudósokat szeretnénk

ben már nincs törvényi kötelezettségünk, de hasznosnak és fontosnak tartjuk ezeket az alkalmakat, amelyek egyben a mi kerületi vezetőségi munkánkat is segítik.

– Ha már itt tartunk, és az előbb is említette püspökeinket, beavatná olvasóinkat abba, milyen a viszony az északi kerület püspöke és felügyelője között?

– Örömmel, mert erről csak jót mondhatok. Felügyelőként már a második püspökkel szolgálhatok együtt. Szék püspök úr a maga nagy egyházvezetői tapasztalatával sok segítséget nyújtott a felügyelői munkához. Fabiny Tamásnál pedig a fiatalos lendület tetszik nagyon – nem véletlen, hogy a tavalyi esztendő sok örömteli eseménye közül kiemelkedett az Aszódon szeptemberben megrendezett sportnap. Várakozáson felüli volt a résztvevők száma, nagyon jól sikerült az együttléte. Hasznos is volt, hiszen amellett, hogy lelkieket, hitükben megerősödve megtaláljuk és megálljuk a helyünket, bárhol dolgozunk is, nagyon fontos az is, hogy a fizikai állapotunkkal is foglalkozzunk. Jó fizikai állapotban jobban bírjuk meg a lelki terhelést is. Ezt figyelembe véve szeretném idén újra megrendezni a sportnapot.

– Volt-e oka felügyelő úrnak a szomorúságra?

– Voltak tavaly szomorú események is; itt az eltávozóira gondolok. Elsősorban az egy évvel ezelőtt meghalt mamámra emlékezem. Testvéreimmel – négyen vagyunk – serdülőkorban voltunk, amikor édesanyánk korai halála után két évvel, 1957-ben hozzánk került, vállalt, nevelt bennünket... Az ő hite és keresztény életrendje nagyon sokat jelentett nekem. De Fabiny Tamás előrement édesapjának, id. Fabiny Tibornak a halála is szomorú és megrázó esemény volt a számomra. Örömteliek és jó hangulatúak voltak a vele való találkozásaim; beszélgetéseink során mindig nagyon sokat kaptam tőle.

– Vezetőként egyházkerületi szinten milyen nehézségekkel kellett szembenéznie?

Csömöron Johann Gyula lelkész iktatásán

ismerkedő összejövetelre hívni. Emellett folytatni kívánjuk azt a már jól bevált gyakorlatot, hogy negyedévenként összehívjuk az egyházmegyéik elnökségeit egymás tájékoztatására és a kerület ügyeit, jövőjét érintő közös gondolkodás céljából. Erre a megvalósított zsinati törvények értelmé-

– Annak ellenére, hogy az utóbbi években kerületünkben több templom is épült, útjainkon Tamás püspökkel fájó szívvel vesszük sorra azokat a nagyon rossz állapotban lévő templomainkat, amelyeknek nemhogy a felújítására, de még a karbantartására sincs anyagi fedezet.

Azokra a Hernád-völgyi vagy Nógrád megyei kis településekre gondolok, ahol nagyon szegényesek a viszonyok. Sok helyütt már a gyülekezet is elfogyott. Nagy dilemma, hogy mit lehet ezekkel az épületekkel kezdeni, mi lesz a sorsuk.

– De a fogyatkozó létszámú gyülekezetekkel szemben a kerületben három gyarapodó létszámú missziói terület is van. Mesélne róluk?

– Az egyik közülük Tokaj környéke, amellyel az utóbbi időben komolyabban foglalkozunk. A másik Gyöngyös és környéke. Nagyon jó ötlet volt, hogy tavaly a kerületi missziói napot a legkisebb északi gyülekezetben rendeztük, mert nemcsak hogy megmozdultak a helyiek, de ez a tűz és lelkesedés még mindig tart bennük. Mivel nincs önálló egyházi épületük, az a szándékunk, hogy a belvárosi környékén keresünk egy megfelelő ingatlant, ahol a gyülekezet megvetheti a lábát. Nem templomra gondolunk egyelőre, hanem gyülekezeti teremre és lelkészi hivatalra. Ha majd eléggé megerősödött a közösség, akkor lehet komolyabb álmokat szőni.

A harmadik terület pedig Budakeszi, amely eddig a budapesti gyülekezethez tartozott. A legutóbbi népszámlálás szerint csak Budakeszin háromszáz evangélikus él, és akkor még nem is említettük a környező településeket – például Budajenőt, Pátyot, Telkit –, amelyek az utóbbi időben eléggé kiépültek és fejlődtek. Ezért itt is már megbízott missziói lelkész tevékenykedik, hiszen biztos, hogy több evangélikus lakik ezen a környéken, mint amennyiről mi tudunk. Itt is cél egy megfelelő méretű ingatlan megszerzése.

– Beszélgetésünk végéhez közeledve engedje meg, hogy felidézzem az egyházkerület honlapján olvasható újrólétezését, amelyet a karácsonyi istentisztelet utáni sétája ihletett...

– Feleségemmel, Mártival a dérepte, fehérbe öltözött erdőben jártunk egyet a karácsonyi ebéd után, amikor egyszer csak felfedeztem, hogy a lombtalan bozótban két kidőlt fa egymásra borulva keresztet alkot. Már évek óta ott hevernek, de eddig valahogy soha nem vettem észre őket. És akkor elgondolkodtam azon, hogy vajon hányszor megyünk el az életünk során a Krisztusra figyelmeztető jel mellett. Pusztán figyelmenlenségből vagy épp azért, mert hagyjuk, hogy a bennünk levő jelképes keresztet benője a mindennapok bozótja. S emiatt aztán esetleg nem vesszük észre magunk körül az elárvult és segítségre szoruló embereket; a magánéletünkben, a gyülekezetünkben, az egyházunkban vagy a munkahelyünkön nem úgy mennek a dolgok, ahogyan kellene.

Ezeket a keresztet jelképező fatörzseket nézve azt kívántam, bárcsak idén senki se veszítené szem elől, senki se hagyná a feledés bozótjában a keresztre feszített Jézust. Ha így történne, akkor a várhatóan hazánkat sújtó sok nehézség ellenére is békés lenne a 2008-as esztendő mindenki számára.

■ BODA ZSUZSA

■ VITÁLIS JUDIT

„Az egyháznak kell az emberekhez mennie!”

Kétszáz éve született a szociális protestantizmus atyja, Johann Hinrich Wichern

1813–14 telén az északnémet Hamburg városa már kilencedik éve állt francia megszállás alatt. Ezek menekültek át a szomszédos dán királysághoz tartozó Altonába az egyre nehezező megélhetés és az elnyomás elől. Vagy még messzebbre indultak, akár Amerikába is. A menekültek között volt egy öt éves kisfiú is szülei kíséretében: *Johann Hinrich Wichernnek* hívták.

A menekült kisfiú szemével

A gyermekkori megalázó élmény, a menekülés emléke egészen bizonyosan erőteljes szerepet játszott abban, hogy Wichern a szociális, gondozó, empátikus egyházi diakónia megalapítója, a szociálisan érzékeny protestantizmus kifejlesztője lett. Ezt életrajzírója, a müncheni teológus, újságíró, *Uwe Birnstein* részletesen bizonyította könyvében. Ehhez a motíváló emlékképhez társult még egy másik: amikor Johann tizenöt éves volt, meghalt az apja, félárva lett. Hat kisebb testvére volt, a legkisebb éppen csak egy éves. Johann dolga volt, hogy édesanyjának segítsen, s támogassa a családot.

2008: Wichern-év

A 2008. évet Wichern-évvé nyilvánító beszédében a Németországi Protestáns Egyház (EKD) elnöke, *Wolfgang Huber* püspök Wichernt „keresztény hitű vállalkozó szellemnek” nevezte. Wichernnek a Bibliából magától értetődő természetességgel táplálkozó „ötlete” az volt, hogy a szót és a tettet, a hitet és a cselekvő szeretetet a keresztény élet egyenrangú, egymást feltételező és kiegészítő alapelemének tartotta. Azt is bizonyította – s a maga által követett gyakorlattal igazolta –, hogy a diakóniának egyszerre van lelkipozíciói és missziói dimenziója és iránya. Ezért is fogalmazhatunk így: Wichern volt a modern diakónia megalapítója, akinek hit által vezérelt tevékenysége a 19. század szociális viszonyai között fordulatot hozott a beteggondozás, a gyermeknevelés, a rabgondozás, az árvák, fiatalok büntetéskezelésének és a misszió területén. Amikor hazánkban 1848-ban szabadságharc dúlt, ő eredményesen küzdött a belmisszió központi szervezetének létrehozásáért.

De ki is volt ez az ember?

Rendkívüli szorgalom

Johann Hinrich Wichern 1808. április 21-én látta meg a napvilágot Hamburg Sankt Georg városnegyedében családja hetedik gyermekeként. Meglehetősen jó körülmények között nőtt fel. Apja jegyzőként dolgozott. A gyermek előbb magániskolába járt, majd a Johanneum Gimnáziumba íraták. Ekkor érte a már említett sokk apja hirtelen halálával.

A legidősebb fiúnak kötelessége volt támogatnia a családot, ezért magánórákat adott. Két évvel később elhagyta az iskolát, annak ellenére, hogy bizonyítványába ezt jegyezték be: „Rendkívüli szorgalom a tudomány minden területén és kitartó igyekezet.” Segédnevelőként dolgozott egy keresztény internátusban, amelyet a társadalom felső rétegeinek gyermekei részére nyitottak. Itt találkozott a protestáns ébredési mozgalom jóakarató képviselőivel, akik anyagilag is támogatták abban, hogy befejezze iskoláit, és megkezdhesse teológiai tanulmányait.

Nagy találkozások

Először Göttingenbe vitt az útja. Tanárai között volt *Friedrich Lücke* teológus, aki közvetíteni próbált a különböző protestáns teológiai irányzatok között. Berlinben az egyháztörténész *August Neander*-től tanult a legtöbbet, de hallgatta kora egyik kiemelkedő igehirdetőjét és teológusát, *Friedrich Schleiermacher*-t, valamint a német szellem egyik csúcsát, Hegelt is. Berlinben találkozott *Nikolaus Heinrich Julius* orvossal, a korabeli börtönreformok megfogalmazójával. De itt kerül kapcsolatba az akkori protestáns ébredési mozgalom vezetőjével is, *von Kottwitz* báróval, aki létrehozta az önkéntes szegényfoglalkoztató intézményt.

„Vadócház” az elhagyott gyermekekért

1831-ben Hamburgban letette teológiai vizsgáját, és gyermekkora városnegyedében, a St. Georgban vezető oktatója lett a munkásgyermekek számára megnyitott vasárnapi iskolának. Tagja volt a látogatóbizottságnak is, amely a szegénynegyedek lakáskörülményeit vizsgálja, s közvetlen tapasztalatot szerzett a nyomorról. Erről tudósítást írt, melynek címe: *Hamburg igazi és titkos népelete*. Az egyesület intézményt is alapított elhanyagolt és nehezen nevelhető gyermekek megmentésére a „Vadócházban”, amelynek ő lett a vezetője. Évről évre újabb házak nyíltak meg, egyre több gyermeket vettek fel. A ne-

velőmunka a híres protestáns nevelő, a svájci *Pestalozzi* elveihez igazodott: „Szabad gyermekeket szabad családokkal!” A neveltek családisított csoportokban éltek ezekben a házakban, oktatásban és szakmai képzésben részesültek. A házakban a szeretetről szóló evangélium állt a középpontban, amelynek az ifjakat Isten országának önálló polgáiraivá kell formálnia. Wichern munkájának négy gyakorlótere a család, az iskola, a polgári foglalkozás és az egyház volt. Jelmondata: „Ima és munka elválaszthatatlanul összetartozik.” Közben személyes életében változás állt be, 1835-ben házasságot kötött első munkatársával, *Amanda Böhmével*.

Missziói röplapok

A „Vadócházban” nyomtatták nevezetes röplapjait 1844-től, melyek Wichern elképzeléseit népszerűsítették a belmisszióról és az egyházat a megoldás keresésére indító szociális kérdésekről. Korában csak kevesen keresték a keresztény választ a változás érdekében. Gyakran bírálta az egyházat, mivel az nem törődött igazán az elszegényedett kézművesek és az önmagát képző ipari proletáriátus gondjával-bajával.

Az 1848-ban Wittenbergben tartott első egyházi napon – amelyet szintén ő gondolt ki – felszólította a résztvevőket és az egyházakat a missziói és szociális munkára: „Minden belső állapotunk reformáció után kiált. A mentő szeretetnek kell az egyház legnagyobb és leghatékonyabb munkaeszközévé válnia.” 1849-től az új belmissziói központi osztály vette át az egyházi diakóniai és missziós intézmények irányítását. Wichern ekkor írta meg reformirátát a belmisszióról.

Börtönreformok – kudarc

1857-ben a porosz belügyminisztérium meghívta őt a börtönök megreformálására, s Berlinben egyházfőtanácsossá nevezték ki. 1858-ban elnökévé választotta a belmisszió központi osztálya. A börtönök megreformálására irányuló törekvései megvalósítása érdekében létrehozta a Johannes Alapítványt.

„Börtönreformerként” talán túl sok változást akart – jogosan –, emellett túl gyorsan akarta bevezetni őket. S ez nem ment. A porosz hivatalnokok nem tudták követni a tempóját, s nem fogadták el azt a követelést, hogy a bűnözők tegyenek bűnvalómat, és térjenek meg. A börtönvezetés elutasította azokat a terveit, amelyek a minőségi képzést és a börtönfelügyelők oktatását célozták (a felügyelők közé diakónusokat kívánt küldeni). A porosz háború idején, 1864, 1866 és 1870–71 tájékán létrehozta a Harcmezei Diakóniát is katonák ápolására.

Azokat, akiknek nem volt semmiféle eszközük a szegénységből való kitérésre, önszervező munkásságukkal, lakásépítéssel és takarékszövetkezetek alakításával próbálta meg a helyzetükből kimozdítani.

A sok csodádon átment reformer 1874-ben gyengébb agyvérzést kapott, az aktív munkát abba kellett hagynia. Hosszú szenvedés után 1881. április 7-én hunyt el. Munkáját fia, *Johannes Wichern* (1845–1914) vitte tovább.

Nevelési koncepciója

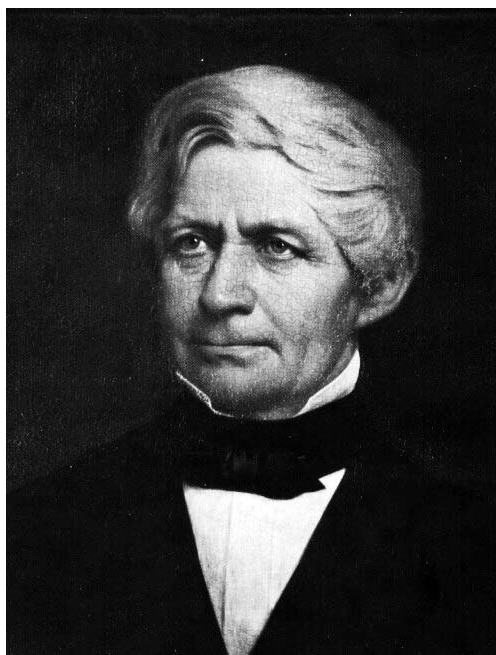
Nevelési koncepciójának a legjellemzőbb elemei röviden a következők.

1) *Az üdvözlés szerepe*. Minden gyermeknek, aki a „Vadócházba” került, ugyanazt mondta: „Gyermekem, minden megbocsátatott neked. Nézz körül, milyen házba is kerültél! Itt nincs fal, gödör, zár, itt egy erős lánc kötöz meg téged, akár akarod, akár nem, s ezt szét is szakíthatod, amikor csak akarod. Ezt úgy hívják, szeretet, mértéke a türelem. Ezt nyújtjuk neked... És azt várjuk el tőled, hogy változtasd meg a véleményedet, és hálás szeretetet tanúsíts Isten és felebarátaid iránt...” Ehhez tartozott a gyermekek megfürdése, új ruhába öltöztetése, ami kifejezése volt egyfajta rituális megtisztulásnak, Wichern igazi céljának, az újjászületés elősegítésének.

2) *Az újonckorszak*. Wichern szerint az egyéni fejlődés szükséges lépcsője a noviciátus, amelynek során a felvett gyermek átmegy egyfajta „diagnosztikai” szakaszon, beszélgetéseken. Itt az erkölcsi visszaható erőket próbálták feltárni és hatástalanítani.

3) *A családiaság elve*. A család az egyéni fejlődés központja, s ennek kell maradnia az új körülmények között is, ahol a kiscsoportok veszik át a család sze-

repét. „Ezek a család pótló, a családot leképező körök a házirénde nem iskolai vagy rétegosztályok, nem kompániák vagy munkacsoportok, hanem családok, s mint családhelyettesítő családoknak az egyéni élet kibontakozását kell segíteniük...” A családi kiskör egy nevelőláb, az úgynevezett családi előjáróból és maximum tizenkét újoncból állt. A „Vadócházban” tíz ilyen családi kör működött százhusz újonccal. Csak ebben a mértékben lehetett igazán hatékonyan gyakorolni a figyelmet és a nevelést. „Az ilyen kicsiny és könnyen áttekinthető gyermekkörben lehet az egyéniség kibontakoztatását szeretetteljes gondoskodással elősegíteni, minden gyermekre egyformán kiterjeszteni, aki a házban él...”

Wichernnek az volt az álma és a terve, hogy több kis házat alakít ki, ezek még jobban emlékeztetnék a gyerekeket az igazi családra. „Az egyes házakat kis játszóparkok választják el egymástól, amelyek a gyermekek örömeire szolgálnak. A gyerekeknek a természeti és a természetes viszonyok között kell maradniuk, a családtudat ilyen módon biztosabban alakítható ki...”

4) *Feljegyzés a gyerekek fejlődéséről*. 1839-től a nevelőknek negyvennégy oldalas felügyeleti tudósítást kellett készíteniük. Ezek minden egyes családi körrel rendelkezésre álltak, bennük az egyes tagok fejlődésének mozzanatait, jó, rossz egyaránt.

5) *Heti beszélgetések*. Ez a családban pedagógiai beszélgetést jelentett, melynek során fény derült akár a leglényegtelenebbnek tűnő dolgokra is, az újoncok titkos vágyaira, hogy a nevelés hatékonyságát ezzel is segíteni lehessen a családi előjáró bevonásával. Nagyon fontos, hogy a gyerekeket szorgalmas tevékenységhez szoktassák.

6) *Kölcsönös nevelés*. A gyermekek fejlődését egymásra gyakorolt hatásuk is segítheti, ha ez pozitív irányú. Mindenki megtanult mindenkit becsülni ebben a közösségben.

7) *Munka a „Vadócházban”*. Nyáron a fiatalok kilenc és fél órát, télen hat és fél órát dolgoztak. Naponta két-három tanóra is jött ehhez. Szándékos volt ez az arány a munka és a tanulás között, mivel Wichern úgy vélte, ezáltal lehet a fölös energiákat lekötöni és jobban irányítani. Arra nevelte őket, hogy a mindennapi kenyérért szorgalmasan, kitarotán, csendben és lelkiismeretesen dolgozzanak meg. Minden gyerek – a többiek jelenlétében – naponta két-három alkalommal szorgalmi jegyet kapott, ezzel egymás és önmaguk jobb értékelését sajátították el.

Wichernről 2008-ban

Nyolc-tíz komoly hatásra, illetve eredményre mutatnak rá a mai értékelések Wichern alkotó életének, munkásságának hagyatékaként. Elsősorban azt emelik ki, hogy meglátta a szükségét szenvedő embernek, meg is nevezte a bajt és megpróbálta megszüntetni. A háború, a menekülés, az éhség, a betegség, a bűnözés, a szociális elhanyagolás olyan bajok, amelyeknek a leküzdése ma is komoly kihívás. Kiemelkedő elképzelése volt az úgynevezett terápiás büntetés-végrehajtás, a közösségi visszailleszkedés elősegítése a bűn beláttatásával és megbánásával. Az embereknek csak egészen, azaz testükben és lelkükben lehet segíteni, azaz segítségessé tenni őket. Wichern észlelte a szociális cselekvést és a felebarátai szeretetet. Az Újszövetség szeretetparancsá-

ból merítette szociális elkötelezettségét: szeresd felebarátodat, mint magadat! A társadalmi kirekesztéssel és az elidegenedéssel szembehelyezte a gyakorolt felebarátai szeretetet. Olyan társadalmat akart, amelyben működnek a keresztény erkölcsi elvek és életmodellek.

Fontosnak tartotta az állam szociális felelősségét. A diakónia nemcsak egyének vagy egyházak ügye, hanem állami feladat is – vélte és tanította. A szociális állam modelljét dolgozta ki, amelyben működik a szolidaritás és az önszervezés. A diakónia a közjót segítő, szolgáló tevékenység.

Nevelés és tanulás egyaránt fontos volt modelljében. Erre indította őt a sok otthonatlan és jövőképek nélküli gyermek a környezetében. „Vadócházba” is az újrakezdést tűzte ki célul, és az esélyek megadását nyújtotta minden gyermeknek és fiatalnak. A diakónia számára közösségteremtést jelentett. Az embereknek ugyanis egyszerre van szükségük a szociális és az egyházi gyökerekre – tanította –, ezek nélkül mindkét területen gyökértelen, sodródó egzisztenciákká gyengülnek, egyénileg és társadalmilag is kártékonyvá válnak. A keresztény és a társadalmi közösségnek igazából otthon és védelmet, integrálódást kell nyújtania; ha ezt nem teszi, valami alapvetően nem működik, vagy rosszul működik mindkettőben.

Fontos célja volt az is, hogy megnyerje az embereket a protestáns hitnek. Igehirdetés és lelkipogondozás volt missziói koncepciójának a két fontos eleme. Szerinte a társadalmat csak az evangélium által megváltozott emberek képesek igazán reformálni, minden más felszínesség és önámítás.

A mentő szeretet országának intézményei

Korábbi és újabb értékelések, életművének felidézői nemcsak a modern diakónia, a terápiás büntetés-végrehajtás, hanem a szociálpedagógia protestáns előfutárát ismerték fel és ismerték el benne. A modern világot ő ajándékozta meg az adventi korszok első változatával: az árva gyermekek megvidámítására huszonnegy gyertyával feldíszített kocsikereket vitt a „Vadócházba” 1839-ben. Ő a városmisszió, a pályaudvari misszió és a hajózási misszió kezdeményezője, illetve ösztönzője, valamint az első protestáns egyházi nap megrendezője; ez azóta Németországban kétféle a protestantizmus egyhetes, nagy szellemi-lelki eseménye.

Az *Ökumenikus szentek lexikonában* „a cselekvő, mentő szeretetet hitvallója”-ként kapott méltatást, s valóban részszolgált a „belmisszió heroldja”, whose kitüntetett titulusra. Emlékére 1998-tól adják át a tizenötzet euróval járó Wichern-díjat, amelyet tizenhat németországi és svájci diakóniai szervezet és intézmény ad össze, illetve ítélt oda. Az interneten 26 300 szócikk őrzi munkássága emlékét, bizonyára nem véletlenül.

Megvalósította életelvét...

Életművét egyik mai értékelője úgy jellemezte, mint Isten országa szervezeti keretbe történő átültetésének grandiózus kísérletét, a mentő szeretet országának megvalósítását, amelynek célja az Istentől elidegenedett, boldogtalan társadalom keresztény és szociális újjáteremtése. Az a fogalom – fogalmaz életrajzírója –, amelyet ő elindított, a történelem kárvallottainak talpra állításáról is szólt és szól, legyenek bár ezek a monarchia, a demokrácia, a szocializmus, a kapitalizmus vagy a liberalizmus áldozatai. Valamiben áldozatok, kárvallottak – s ezek igen sokan voltak és vannak ma is. A belmisszió szülőházájában ma ez a diakóniai mozgalom harmincegyszer intézményével, közel egymillió férőhellyel, négyszázezer főállású munkatárssal és körülbelül ugyanennyi önkéntessel dolgozik a cselekvő szeretet nevében, őrizve és megsokszorozva lét-rehívója, Wichern valóban rendkívüli, istenáldotta alapító tevékenységének lendületét, evangéliumi, szociális elkötelezettségét...

Hazájában sok megemlékezés, kiállítás, konferencia idézi fel sokrétű munkásságát egész éven át. Ebből három emelkedik ki: *Dr. Angela Merkel* kancellár február 1-jén a Wichern-év nyitányaként ünnepi fogadást adott Berlinben. Június elején kétnapos konferencia lesz a berlini francia protestáns templomban teológusok és politikusok párbeszédével Wichern gondolatának a jegyében: „A kényszer a jótettet is rosszra fordítja.” Október 22-én *Horst Köhler* szövetségi elnök Hamburgban Wichern életművének szentelt ünnepi diakóniai konferenciát nyit majd meg.

Minderre méltán kerül sor, hiszen Johann Hinrich Wichernnek sikerült megvalósítania aforizmaszerűen megfogalmazott életelvét: „Ha az emberek nem jönnek az egyházhoz, akkor az egyháznak kell az emberekhez mennie!” – s ha ennek útja a hit általi diakónia, a szociálisreform-kezdeményezés, a közösségi pedagógia vagy a börtönreform, akkor ezen az úton. Aszerint, hogy kinek mi adatott!

■ DR. BÉKEFY LAJOS

Light

Kedves olvasó, játszunk egy kicsit! Mi a közös az alábbi felsorolásban szereplő termékekben? Koffeinmentes kávé, alkoholfmentes sör, cukormentes csokoládé, hús nélküli virsli, zsírtmentes tejföl, tejszármarék nélküli sajt, illatanyagmentes szappan és tusfürdő, szintelen körömlakk... Ne is folytassuk! A megfejtés az, hogy mindből hiányzik – vagy ki van vonva – az a valami, amitől az, ami, vagyis ami bizonyos értelemben az adott termék lényegéhez (ahogy Arisztotelész megfogalmazta, szubsztanciájához, azaz a létező lényegéhez) tartozik. Más szóval: light.

Tény, hogy a felsoroltak közül jó néhány magam is lelkes fogyasztója vagyok. Életemnek része – már fel sem tűnik, megszoktam – sok-sok light, fő alkotóelemétől, esszenciájától megfosztott étel-ital, kozmetikum. Sokak életének részei az ilyesféle médiatermékek, a garantáltan értelem- és tartalommentes műsorok, a mindent letaroló bulvárolvasmányok, magazinok is, amelyek szintén a könnyen fogyaszthatóság következtében váltak mára abszolút piacvezetőkké.

Light világban élünk, ahol a pótlékok, pótszerek, helyettesítők közepette paradox (vagy éppen nagyon is érthető) módon éhség-szomjúság, testi-lelki igény támad az emberben valamire, ami tényleg, egészen, maradéktalanul az, ami 100%-ig.

Annál is inkább, mert a „lightsodás”

nem marad meg a boltok polcain, hanem elindul, és belopakodik emberi kapcsolatainkba, családi, munkahelyi, társadalmi, testvéri közösségeinkbe, ha nem vigyázunk, minden szintű kommunikációnkba. Elhisszük, hogy a szavak, gesztusok, tettek akkor is betöltik funkciójukat, ha lényegük, tartalmuk, súlyuk már-már nincs is, vagy hamis, ál, hazug. S magára vessen, aki e light világban komolyan vesz bármit is, vagy aki személyisége, felelőssége, hitele teljes súlyával valamely ügy mögé áll.

A kalóriaszegény, károsanyag-mentes világrendet élvezzük, élvezhetjük, az élet „igazán fontos” területein azonban hitelességre, igazira, valódira vágyunk. Már ha tudjuk, hogy mi az igazán fontos, s mi vagy ki az a mérce, amelyhez vagy akihez viszonyítani tudunk...

Ha figyelmesen olvassuk az evangéliumokat, illetve – a Biblia évében különösen is – az egész Szentírást, feltűnik, hányszor és milyen változatos összefüggésben fordul elő benne az „igazi”, „valódi” szó (szinonimáival és képzett alakjaival pláne: igaz, igazság, valódi és így tovább). A keresőprogram 1330 találatot ír ki az egyikre, 610-et a másikra.

Jézus is sokszor használta e szavakat az Atyáról, önmagáról szólva, a Szentlélekről, az igéről tanítva követőit, a Hegyi beszédben vagy példázataiban. „Mit gondolsz, e három közül ki volt az igazi felebarátja annak, aki a rablók kezébe került?” (Lk 10,36) „De elérkezik az óra, s már itt is van, amikor

igazi imádói lélekben és igazságban imádják az Atyát. Mert az Atya ilyen imádókat akar.” (Jn 4,23) „Amikor Jézus meglátta Natánaelt, amint feléje tartott, ezt mondta róla: »Lám, egy igazi izraelita, akiben nincs semmi álnokság.«” (Jn 1,47) „Ki vagy te?” „Az, akinek eleitől fogva mondom magamat. (...) ...aki elküldött engem, igaz...” (Jn 8, 25.26) „Az én testem igazi étel, és az én vérem igazi ital.” (Jn 6,55) „...az Istentől hallott igazságot hirdetem nektek.” (Jn 8,40) „...ha ítélekem is, igazságos az ítéletem, mert nem vagyok egyedül, hanem én és aki küldött, az Atya.” (Jn 8,16)

Jézus ritkán hangoztatta, bizonygatta, mennyire szeret, nem a szavaival – ahogyan mi tesszük –, hanem a tetteivel szerette és szereti övét. Nem a szenvedésmenyes, kockázatmentes, könnyebb, „lightsabb” utat járta be értünk; Isten tervében a Megváltó nem a könnyedebb, fájdalommentes módon halt meg üdvösségünkért. Igazán, hitelesen, súllyal, valósan van jelen mindenben, hiszen ő és az Atya egyek.

Ragadjuk meg hittel, hogy nem a pótlékokkal telepakolt élet az egyetlen út, nem a hamisított, „olyan, mint az igazi, de még az” életre teremtettünk, hanem az értéket, mélységet megelő, abban kiteljesedő, megváltott életre! Amint az ártó, a káros, a mérgező is Jézus által vonható ki, és e kivonás eredményeként nem kevesebb, hanem több lesz az ember, az, akivé Isten szándéka szerint lennie kell.

■ K. D.

Kedves Gyerekek!

▶ **Mostani hatrészes sorozatunkban Ákossal és Matyival, a két jó barátal képzeletben egy gyülekezeti rajzszakkörön vehettek részt, amelyet Szépdombi Zsolt festőművész tart. Zsolti bácsi minden alkalommal egy-egy bibliai személyről és a szüleiről mesél. A szakkörös gyerekek lefesthetik a családot, ti pedig megoldhatjátok a hozzájuk kapcsolódó feladatokat. A helyes megfejtéseket – akár a hatodik rész után összegyűjtve – küldjétek el szerkesztőségünk címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár. Jutalmul ajándéksomagot kaptok.**

3.

Amikor Ákos és Matyi a harmadik foglalkozás kezdetén a terembe ért, a többiek épp a helyiség közepén felállított sátorban bújószkáztak.

– Hát ez hogy került ide? – kérdezték csodálkozva.

– Zsolti bácsi állította ide. Azt mondta, szükség lesz rá a mai történethez.

– Így is van – erősítette meg az utolsó mondatokat az éppen belépő festőművész. – Ha mindenki kényelmesen elhelyezkedett a sátor alatt, találjátok ki, hogy vajon kiről szeretnék ma mesélni nektek! Annyit segíték, hogy amikor megjövendölték ennek a bibliai személynak a születését, fontos szerep jutott a sátornak.

– Ó, én tudom! – nyújtotta Ákos magasra a kezét. – Szerintem Izsákról van szó.

– Így van! Mert ha emlékeztek, egy

nap megjelent az Úr Ábrahámnak Mamré tölgységében.

Nagyon melegen sütött a nap, és Ábrahám a hőség elől a sátor bejáratába húzódott. Ám amikor felnézett, látta, hogy három férfi áll előtte. Kifutott hozzájuk, és a vendégszeretetet gyakorolva hívta őket a hűvösbe, egy fa alá. A szolgálkával vizet hozatott, hogy felfrissíthessék magukat. Sárát megkérte, hogy süsön hamar lepényt, maga pedig kiválasztott egy borjút, és finom ételt készített belőle.

Amikor a vendégek jóllaktak, egyikük megkérdezte Ábrahámot: „Hol van Sára, a feleséged?” „Itt, a sátorban.” „Egy esztendő múlva visszatérek hozzád, és akkor már a feleségednek, Sárának fia lesz!” – mondta az Úr.

Sára ez idő alatt a sátor mögött hallgatózott. Amikor meghallotta az ígéretet, nevetni kezdett. Tréfának gondolta,

GYERMEKVÁR

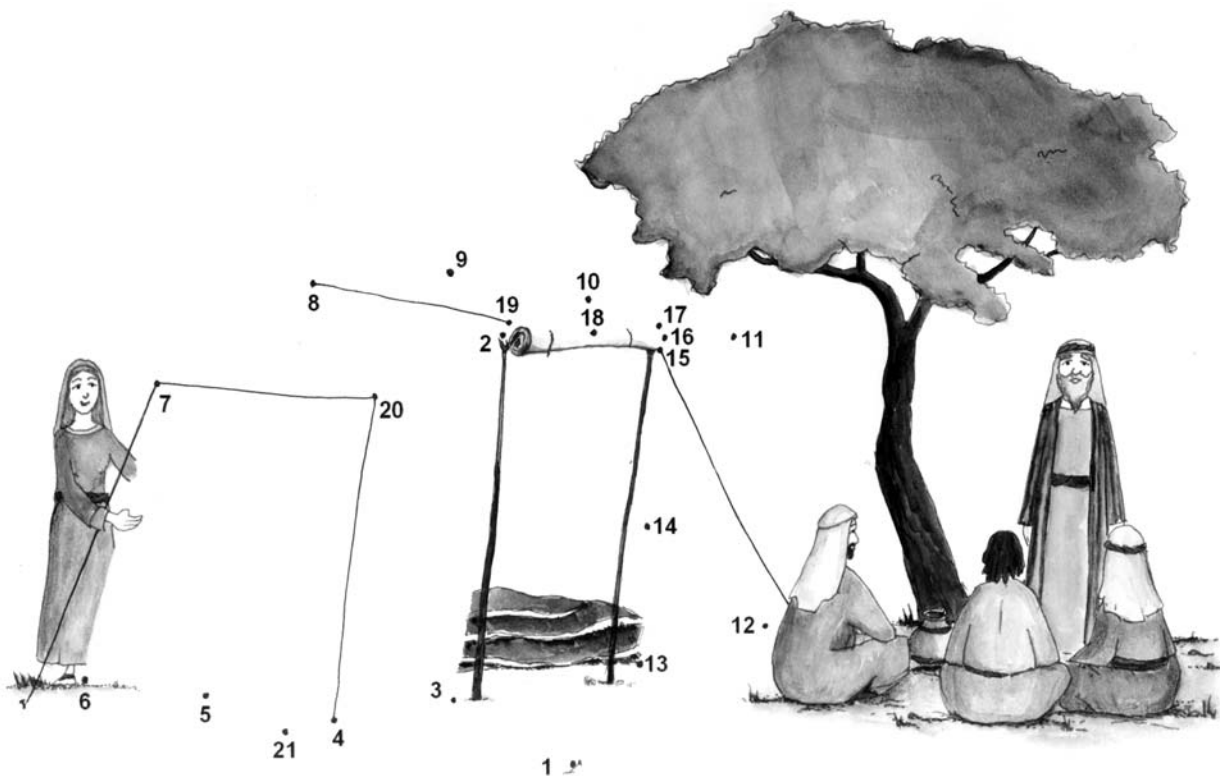
Rovatgazda: Boda Zsuzsa

amit hallott, mert öreg volt már ahhoz, hogy kisbabája születhesen. Amikor az Úr hallotta, hogy Sára nevet, megkérdezte Ábrahámot, hogy min nevet a felesége, és hogy miért mondta azt, hogy időskorában nem szülhet gyereket. Hiszen van-e lehetetlen az Úr számára? Majd elmondta még egyszer nekik, hogy egy év múlva, amikor újra eljön, fia lesz Sárának.

Ekkor már Sára sem nevetett, mert megijedt. Az Úr pedig megtartotta ígéretét, és valóban megszületett a kisfiuk, Izsák.

Amikor most majd lerajzoljátok Ábrahámot, a feleségét és a már megszületett Izsákot, az a kérés, hogy a sátorra is rajzoljátok oda – fejezte be Zsolti bácsi, a gyerekek pedig munkához láttak.

Kössétek össze a számokat növekvő sorrendben! Mit ábrázol a kép?

RAJZ: JENES KATALIN

SCHÖLZ LÁSZLÓ

Meglankadt bibliaolvasókhöz

Feltöltik a forgalmas áruházak üres polcait éjjel. Micsoda szürke, észrevétlen munka a reggeli vásárló szemével. Magától értetődik: van minden, mit szem kíván, ami szükséges. Üres polcokon hasztalan keresne bármit is reggel, aki éhes.

Nem feledkeztl-e meg, hű lélek, a sűrűn esedékes feltöltésről? Fogy ám a hit is, ha használják, a szeretet, mely mindig is pazarló – s máris hiányt mutat a mérleg.

Meggyűjtött kincsed beosztanád takarékosan hosszú időre? Hiú ábránd, nem tart soká, s hogy véges-vegig tartana, még gondolatnak is dőre.

Csatorna légy, mely forrásból merít, apadhatatlan forrásból, az örök Igéből! A csatorna csupáncsak közvetít, de nem fukar, vígan üresedik, hisz folyton-folyvást megtelik az írások friss élő vízeiből!

■ GÁNCIS ALADÁR

HETI ÚTRAVALÓ

Jézus így szól hozzátok: „Most felmegyünk Jeruzsálembe, és az Emberfián beteljesedik mind az, amit a próféták megírtak.” (Lk 18,31)

Ötvened hetében az Útmutató reggeli s heteti igéi a lelki vakságból Isten műveinek meglátására hívnak. Kiáltunk hozzá bátran: „Légy nekem közsálam, én Istenem!” (GyLK 691) „Kezrede bízom lelketem, te váltasz meg, Uram, igaz Isten!” (Zsolt 31,6; LK) Mít írtak meg a próféták? Jézus Urunk így foglalja össze e négy „kell”-t: „... az Emberfiának sokat kell szenvednie, és el kell vettetnie a vénektől, a főpapoktól és az írástudóktól, és meg kell ölnie, de harmadnapon fel kell támadnia.” (Mk 8,31) Mához ötven napra ünnepeljük Isten e nagy tettet, Jézusunk feltámadását. „Bizony, hatalmas és csodálatos dolog, hogy az Emberfia önként, jószántából keresztre megy értünk, betölteni az írásokat. Titok ez, és az is marad.” (Luther) Megfejtése az „arany evangélium” (Jn 3,16) szerint Isten szeretete. S mi azért járhatunk e legkiválóbb úton, mert ő előbb szeretett minket. Ez a legértékesebb kegyelmi ajándéka; a prófétálás, a nyelveken szólás és még a hegyeket mozgó hit is eltörpül mellette! Látássá lesz a hit, valósággá válik a reménység, de örökre megmarad a legnagyobb, a szeretet. Pál himnusza a szeretet közösségépítő erejét hirdeti: a szeretet „nem irigykedik”, „nem viselkedik bántóan”, „nem rója fel a rosszat”, „mindent eltűr” (lásd 1Kor 13,13.4–7). Heródes, de Jeruzsálem népe sem látta meg lelki vaksága miatt Jézus Urunkban a szabadtót, visszajöveletek azonban eljön az az idő, amikor ezt mondják: „Áldott, aki jön az Úr nevében!” (Lk 13,35) „Húshagyókedden” Jézus így tanít a börtörlől: „Rávehetnétek-e a násznépet, hogy börtölről, amíg velük van a vőlegény?” A törvény és a kegyelem (a régi s az új ruha) nem kapcsolható össze; íme egy másik példázat: „... az újbort új tömlőbe kell tölteni.” (Lk 5,34.38) „Hamvazószerdán” kezdődik a (vasárnapok nélküli) negyvennapos böjt. Jézus tanácsa: „... böjtölésedet ne az emberek lássák, hanem Atyád...” (Mt 6,18) Mi pedig lássuk meg az igazi, romolhatatlan mennyei kincseket! Isten szolgálata, igazságának keresése, az Isten- és emberszeretet nagy parancsának naponkénti megélése szívünket már most az ő országába emeli Krisztusba vetett hitünk által. Ezért nem a mi létkérdésünk: „Sirjunk-e (...) megtartóztatva magunkat, ahogyan évek óta tesszük?” Isten visszakérdezett a bétéliekre is: „... az én kedvemért tartottatok-e böjtöt?” (Zak 7,3.5) De azt, aki szívét gyémántkeménnyé teszi, hogy ne hallja Isten ígétjét, ő ma sem hallgatja meg, ha hozzá kiált! Jézus háromszor mondja: „... ha nem hiszitek, hogy én vagyok, meghaltok bűneitekben.” Ó Isten, az örök Vagyok, s ezt még kétszer elmondja: „... tudjátok meg, hogy én vagyok...” (Jn 8,24.28) Bélsaccar lelki vakságában nem tudta elolvasni Isten falra írt ítéletét, de halála előtt meghallhatta, hogy Isten megmérte őt mérlegen, számba vette és felosztotta királyságát (lásd Dán 5,26–28). „Mérlegeden, örök Urunk, / Mind könnyűnek találtatunk. / Igazságod mérlegére / Hulljon Jézus drága vére!” (É 524,2)

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

Pályázat

A Soproni Evangélikus Egyházközség presbitériuma pályázatot ír ki a Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola igazgatói állására.

Feltételek: jelölt lehet, aki evangélikus vallású pedagógus, konfirmált, az egyházközségi tagság feltételeinek legalább öt éve megfelel, egyházának hűséges tagja, legalább öt éves pedagógusi, illetőleg felsőoktatási intézményben oktatói munkakörben szerzett gyakorlattal rendelkezik, és a képzése megfelel az általános iskolában, a szaktárgyában a legmagasabb évfolyamra előírt képzési feltételeknek, vagy legalább öt éves, közoktatási intézményben szerzett oktatói (hitoktatói) gyakorlattal rendelkező evangélikus lelkész.

Az igazgatói megbízás hat tanévre szól. Az iskola igazgatója a Soproni Evangélikus Egyházközség presbitériumának hivatalból tagja.

Jövedelem: a közalkalmazotti bértábla szerint.

Munkába állás időpontja: 2008. augusztus 1.

A pályázatnak tartalmaznia kell a szakmai önéletrajzot, a szakmai programot, a vezetői programot és a helyzetlemezre épülő fejlesztési elképzeléseket.

A pályázathoz csatolni kell a legmagasabb szakmai végzettséget igazoló okirat másolatát, erkölcsi bizonyítványt, lelkészi ajánlást.

Pályázat beküldési határideje: az *Oktatási Közlönyben* való megjelenéstől számított harminc nap.

A pályázatot a következő címre kell beküldeni: Soproni Evangélikus Egyházközség, 9400 Sopron, Bunker János Rajnárd köz 2.

HIRDETÉS

Mevisz ifjúsági tábor

A Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (Mevisz) egész évben szeretettel vár 2006-ban teljesen felújított kemencesihályfai táborhelyére gyülekezeti ifjúsági és gyermekcsoportokat, iskolai osztályokat és egyéb szervezésű ifjúsági és gyermekcsoportokat.

Táborhelyünkön összesen 30 fő számára 5 szobában (6+8, 10+4, 2 ágyas) kínálunk szállást. Az egykori parókiából kibővített és átalakított táborhely egy csendes kis kemencesihályfaluban található Celldömölkötől 5 kilométerre. A háznak hatalmas zöld kertje, nagy közösségi terme, a HACCP előírásainak is megfelelő melegítőkonyhája és központi fűtése van. A csoportok számára meleg étel egy celldömölkői vendéglőből kiszállítva biztosítható, a hidegétkezesekhez az élelmiszer helyben előkészíthető. A közeli és távolabbi környék számos, többféle igénynek is megfelelő programlehetőséget kínál.

Részletesebb információ a <http://www.mevisz.hu/kemencesihalyfa/> címen található. További információ és szállásfoglalás *Koltai Péternél* (20/770-3579; mihalyfa@mevisz.hu).

HIRDETÉS

Szentföldi utakra hívunk 2008-ban is!

Folytatja a tizennyolc éve zökkenőmentesen megvalósított zárandokutak szervezését, bibliai helyek fölkeresését az Ökumenikus Tanulmányi Központ (ÖTK). Ezek az utak lehetővé teszik, hogy a rajtuk részt vevők közvetlen és személyes tapasztalatokat szerezzenek a bibliai helyszíneken – 2008-ban, a Biblia évében is, amikor minden magyar keresztény felekezet fokozottan figyel a Szentírásra.

2008-ban két látogatást szervezünk Izraelbe.

Az első május 15. és 22. között (8 nap/7 éjszaka) „Jézus nyomában” jár majd Galileában (Názáret, Kapernaum, Kána, boldogmondások hegye), Júdeában (Jeruzsálem, Betlehem, Holt-tenger), de a Földközi-tenger partján is (Cezárea, Akkó, Joppe). Az út ára félpanzióval 245 000 Ft, amely minden költséget tartalmaz.

A második – egyiptomi és jordániai szent helyekkel bővített – út szeptember 9. és 18. között lesz. Ára az alakuló körülményektől függően később válik ismertté.

Mindkét út előkészületeiről részletes tájékoztatást ad az ÖTK (1114 Budapest, Bocskai út 15.; tel./fax: 1/466-4790) vagy *Gimesi Zsuzsa* szervező lelkész (70/508-7624).

Zsohár Lenke nővér százéves

Párját ritkító ünnepségre gyülekezett a győri Evangélikus Szeretetház népe január 25-én: a századik életévét betöltő *Zsohár Lenke* diakonissza nővért köszöntötték.

Lenke nővér életútja Kőszegről indult. Győrről avatták diakonisszává, s szolgálatát is sokáig ott teljesítette a nagy hírű Csillag Szanatórium műtős nővéreként. Az intézmény megszűnése után az ország másik végére, Orosházára vezetett útja; ott is tanult hivatását gyakorolta. 1968-tól egy évtizedig a Győr környéki, börcsi szeretetotthon vezetője volt. Nyugdíjba vonulása óta a győri szeretetház lakója.

Az ünnepség *Ittész János* elnök-püspök áhítatával kezdődött. A püspök a 42. zsoltár alapján arról szólt, hogy bár Isten különleges ajándéka a száz esztendő, a hívő ember – így Lenke nővér – számára a kegyelem még az életnél is több. Az áhítat után a gyülekezet, a szeretetház és az anyaház vezetői köszöntötték a jubilánst.

■ WELTLER REZSÓ

FOTO: MENYES GYULA

Egy hét a házasságért

Az *Evangélikus Élet* olvasói már tavaly novemberben értesülhettek az Aliansz – Magyar Evangéliumi Szövetség kezdeményezéséről, a *házasság hete* mozgalom hazai meghonosításáról. A felekezeti közeli szervezet célja, karöltve a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsával (MEÖT) az, hogy felhívja a figyelmet – ez évben február 8–14. között – a házasság „intézményének” szépségére és értékére.

Nem véletlenül csatlakoztak a különböző felekezetek missziói ágai ehhez a kezdeményezéshez, hiszen a mai magyar valóság egyik legfájdalmasabb pontja éppen a válások megnövekedett száma, ennek következtében a családoknak, a társadalom legkisebb sejtjeinek felbomlása. Sajnos keresztény körünk sem mentesek e káros folyamatól.

A mozgalom célkitűzése, hogy a hagyományos, bibliai értékrendben keresztül segítse az embereket, hogy tudatosan, felelősséggel élhessék meg párkapcsolatukat. A hét folyamán – február 11-től három estén át – ezért kerül sor Budapest, a MEÖT székházában *dr. Pálhegyi Ferenc* nyugalmazott egyetemi tanár előadás-sorozatára *Élre szóló kapcsolat* címmel. A házasság hetének arcai, a *Döbrentey Ildikó* – *Levente Péter* művész há-

zaspár pedig – példájukkal támasztva alá, hogy a hűség lehetséges – február 14-én 17 órakor a Deák téri evangélikus templomban fogadják Isten megújító áldását negyven évvel ezelőtt kötött házassági szövetségükre. Mind Pálhegyi professzor előadás-sorozatára, mind pedig Levente Péter és Döbrentey Ildikó házassági fogadalmának ünnepélyes megújítására várják a szervezők az érdeklődő testvéreket.

Február 14-én, Bálint-napon 16 órától 19 óráig egyébként is tárt ajtókkal fogadják a Deák téri evangélikus templom azokat a jegyes- és házaspárokat, akik szeretnének párkapcsolatukra áldást kérni. A házasság hete szervezői ugyanakkor örülnének, ha ebbe a mozgalomba más, vidéki közösségek is bekapcsolódna helyi kezdeményezéseikkel. Bátorítom evangélikus testvéreinket: kreatív ötleteikkel járuljanak hozzá, hogy ez a hét valóban figyelemfelkeltő lehessen. Hadd fedezzük fel újra, hadd ismerjük fel a körülöttünk élőket, hogy a házasság valóban Isten ajándéka, nincs nála jobb!

További információ a házasság hete mozgalommal kapcsolatban a www.hazassag hete.hu honlapon található, illetve a 20/824-2791-es telefonszámon kapható.

■ B. PINTÉR MÁRTA

Városi kitüntetés és elnöki meghívás az Oltalom Szeretetszolgálatnak

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közigyelése „Nyíregyháza városért” Bencs Kálmán-díjat adományozott a helyi evangélikus Oltalom Szeretetszolgálatnak. Az ünnepélyes átadásra 2007 karácsonyán került sor.

Sólyom László köztársasági elnök karitatív szervezetek vezetői számára adott fogadást 2007. december 17-én a Sándor-palotában. Az eseményre evangélikus egyházunkból az Oltalom Szeretetszolgálat kapott meghívást.

■ LABORCZI GÉZA

Az Oltalom Szeretetszolgálat egyik szociális épülete

Az üstökös vadász

A csóvás égi vándorok, az üstökösök a szakemberek és az égbolt szépségei iránt érdeklődő laikusok számára egyaránt az egyik leglátványosabb égitestípusok. Ki ne hallott volna már a Halley-üstökösről, vagy ki ne emlékezne az egy évtizede feltűnt Hyakutake-re, majd a rá egy esztendőre az égboltot több hónapon át átszelő Hale-Bopp-ra?

Amíg azonban manapság az üstökösök csak egy tájékoztatlan kisebbség szemében tűnnek szelvény objektumnak, addig az ő- és a középkor emberét feltűnésük babonás félelemmel töltötte el; égi útjukat valamilyen negatív jelenség előfutárának tartották. Ma már a földi teleszkópokkal történő alapos tudományos vizsgálat, illetve a közvetlen űrszondás kutatások hozzátartoznak mindennapjainkhoz, az elmúlt korokban az említett előítéletek miatt azonban ritkán számított az ezen égitestípus valódi mibenlétének megállapítását célzó objektív vizsgálat, sőt annak szándéka is.

Ilyen tekintetben a hazai csillagászat történetében fontos megemlíthető *Pribicer Jakab* felvidéki evangélikus csillagász 1578-ban megjelent munkája, a „*Tractatus de Cometa...*”, mely az 1577–78-ban feltűnt fényes üstököséről szóló tanulmány, egyben a kométákkal foglalkozó első magyar könyv.

A lutheránus *Pribicer* (bizonyos említésekben *Pribiceri* vagy *Privicer*) *Jakab* (latinosan *Jacobus*, a szlovák nyelvű forrásokban *Jakub*) 1539-ben Besztercebányán született. Apja valószínűleg az a *Phyvicer*

Sámuel volt, aki az 1550. évi pozsonyi országgyűlésen a hét felvidéki bányaváros követeként jelent meg.

Helyben folytatott tanulmányait követően *Pribicer Jakab* szülővárosának anyagi támogatásával a wittenbergi lutheránus egyetemen tanult 1575-től, majd a lipcei egyetemen képezte magát. 1577-től Besztercebányára visszatérve segéd-tanító lett a strassburgi származású híres *Schremmel Ábrahám* mellett, aki „szigorú öre volt az *Ágostai hitvallásnak*”. A városban még áll és vendéglőként üzemel az az eredetileg gótikus stílusban a 14. században épült, majd az évszázadok során többször átépített ház, amelyben *Pribicer* lakott a 16. század második felében.

Pribicer Fröhlich Tamás besztercebányai, kassai, iglói evangélikus lelkésznek, esperesnek a lányát vette nőül. 1580-tól 1582-ig Kassa városi tanácsa felkérésére az ottani iskola igazgatója volt. 1582 őszén betegség támadta meg, és az év decemberében, 426 esztendővel ezelőtt *Kassán* elhunyt – bár bizonyos életrajzi források szerint még 1584 februárjában is életben volt.

Üstökösökről szóló munkája a *Scholtz Kristóf* által 1578-ban felállított besztercebányai nyomda elsőként készült kiadványa, és előszava szerint ennek az esztendőnek februárjára datálható. Magát a csóvás égi vándort 1577. november 13-án látta először *Pribicer*. A füzetecskéből már a 20. század elején is csak egyetlen példány volt ismert – sőt valószínűsíthető, hogy összesen ezt az egyetlen dara-

bot nyomtatták ki belőle. A könyvészeti források megjegyzik, hogy ez a példány 1908-ban egy berlini magánkönyvtárban volt fellelhető; tulajdonosa Bécsben, a Brockhausen és Bräuer antikváriumban vásárolta a kötetet 1883-ban. A kiadvány megjelenésének négyszázadik évfordulójára időzítve 1978-ban Szlovákiában faksimile formában ismét kiadták.

A kométáról szóló kiadvány mellett *Pribicernek* két másik munkája ismert: a *Historia de Sanheribo rege assyriorum...*, mely 1576-ban Wittenbergben látott napvilágot, továbbá egy rövid verse, mely az ELTE Egyetemi Könyvtárban lelhető fel.

■ REZSABEK NÁNDOR

ISTENTISZTELETI REND | 2008. február 3. – Budapest

Ötvened vasárnap (Esto mihi). Liturgikus szín: zöld.

Lekció: Lk 18,31–43; Ám 5,21–24. Alapige: 1Kor (12,31)13,1–13. Énekek: 441., 503.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bence Imre; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fehé** de. 10. (úrv.) Szalay Tamás; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 II. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv., családi) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Barthel-Rúza Zsolt; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstűck M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) dr. Béres Tamás; **Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) dr. Béres Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. Smidliusz Gábor; **VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (családi) Szántó Enikő; de. 11. (úrv.) Aradi György; du. 6. (úrv., Tamás-mise) Szabóné Mátrai Marianna; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Kertész Géza; **VIII., Bláthy Ottó u. 10.** (Betánia Szeretetszolgálat) de. 9. (úrv.) Benkőczy Péter; **IX., Haller u. 19–21. I. emelet** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; du. 7. (vespera) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. (úrv.) Benkőczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamás; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Blázy Árpádné; de. fél 10. (úrv., családi) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bittner Abigél; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv., családi) Keczkó Pál; de. fél 12. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kende György; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Bátorvics Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., családi) Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Blaticzky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Blaticzky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Kósa László; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Kósa László; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyas; **Budafoke, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Czöndör István; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza.

■ Összeállította: BODA ZSUZSA

Ingyen csevegés flottás telefon nélkül

Manapság szinte nincs olyan tisztviselője egyházunknak, aki ne lenne elérhető ingyen hívással flottás telefonján. Hívhatjuk egymás bármikor, beszélhetünk egymással bármennyit, fizetnünk csupán az alapdíjat kell. Megnyugtató, hogy ha egy hosszabb témát kell megbeszélnem valakivel, nem kell törődnöm a szaporodó percekkel. (A flottán kívüli számok hívásáért persze már fizetjük a tarifát.) Nos, jó ez a lehetőség, de már van „még ilyenebb”! Telefonbeszélgetés internet alapon.

Az internet hőskorában a világhálón csüngők e-mailben – vagy ahogyan magyarítani próbálták: *drótpostán* – tartották egymással a kapcsolatot. Ennek előnye: olcsó (csak a betárcsázás kapcsolat díját kellett fizetni), pillanatok alatt több levelet is elküldhettünk vagy kaphattunk, üzeneteink rövidebb időn belül eljuthattak a világ másik végébe. A széles sávú internet világában pedig már azzal sem kell nagyon törődnünk, ha nagyok a levelekhez kapcsolt mellékletek, hiszen a kapcsolat korlátlan, gyors és békétűrő. De mindeközben megtört az e-mail egyeduralma, új csatornák jöttek létre.

Egyre több on-line elérhető fórummal lehetett találkozni, több honlap is kínált chatelési lehetőséget. Kapcsolataink ezek segítségével kibővültek, ismerősöket szereztünk, akikkel megoszthattuk gondolatainkat. A sávszélesség egyre nőtt, a válaszok egyre gyorsabban értek célba. Apró gond volt csupán, hogy szűkös lehetőségek álltak rendelkezésünkre félrevonulni a virtuális tér egy csendes zugába. A technika pedig –

nyilván nem önzetlenül – támogatta a lehetőségeket.

Eleinte külföldi útjainkon irigyeltük a helyieket, amiért olcsó, internet alapon működő telefonálási lehetőségek álltak rendelkezésükre, így a világ számos pontjára centekért társaloghattak. Én először Berlinben, egy török negyed közepén figyeltem fel erre, akkor még sorban álltak ott is. Aztán nem sokkal később már az én számítógépeken is letelepedett először egy, majd még egy újabb csevegőszoftver.

Kezdetben jött az MSN. Windows operációs rendszereken terjedt, és viharos sebességgel hódította meg a tizenéveseket. El voltak tiltva az otthonról való kimaradástól? Az MSN virtuális randi lehetőségét kínálta. A beszélgetés kezdetben szövegesen folyt, később aztán szélesedett a kör. Egyre több géphez csatlakozott mikrofon, hangszóró és webkamera, így a virtuális térben tartott randi egyre valóságosabb lett.

Ma valahogyan így zajlik a kommunikáció: bele-belenézek beszélgetőpartnerem szemébe, elmesélem, mi történt velem ma, vagy mit szeretnék, közben szövegesen átküldöm egy érdekes honlap címét, projekttervet egy dokumentumfájlban vagy a pár percre készült fotót. Mindez egy vasamba sem kerül. De akár meg is oszthatom a képeimet másokkal a rendelkezésünkre álló tárhelyen, vagy megnyithatom gépem egy részének tartalmát mások számára. Az MSN a kommunikáció egyik leghatékonyabb formájává alakult.

Aztán feltelepül a gépemre a konkurens szoftver, a Skype. Ma már többnyi-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Erdélyi Károly

re „skype-olok”. A Skype alapfunkciói megegyeznek az MSN kínálta lehetőségekkel, és szintén ingyenesek, előnye viszont a Skype-nak, hogy nem csupán Windowson fut, hanem jól érzi magát Linuxos vagy Apple masinán is. Szóval mindent tud, amit az MSN, egyvalomban pedig többet: hívhatunk vele telefont is! Vonalas és mobilkészüléket használó ismerőseinket bármikor, bárhol elérhetjük vele. A rendszeren kívüli hívásokért persze fizetnünk kell – igaz, nem túl sokat. Eljutottam vele a berlini török negyedben tapasztalt lehetőségekhez úgy, hogy ki sem kell mozdulnom a lakásomból.

Megváltozott a világ néhány éven belül. Én még emlékszem a betárcsázás kapcsolatra, arra, hogy aggódva vártam hónap elején a számlát. Ma ADSL-en kommunikálok, és bármit megtehetek vele. A mobil széles sáv elterjedésével skype-olhatok majd a kocsiból az autópályán robagva, vagy kollégám ugyanakkor elküldheti nekem a másnapi programomat.

Én már azon sem lepődnek meg, ha hamarosan átszólhatnak beszélgetőpartneremnek: szagoljon csak, hogyan illatozik az étel a tányéromon!

■ – ERDELYI K –

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Örökös tiszteletbeli kántor Harkán

Január 20-án, a vasárnapi istentisztelet keretében a harkai evangélikus gyülekezet az „örökös tiszteletbeli kántor” címet adományozta Payer Teofilnének, aki az idei év kezdetével „nyugdíjba vonult” a kántori szolgálatból. Hellus néni – a kis alpokaljai faluban mindenki így ismeri őt – kerekén hatvan éven keresztül végezte nagy önzetlenséggel, Istentől kapott tehetséggel és a rá jellemző alázattal a gyülekezeti szolgálatot, orgonajátékára bátran számíthatott a lelkesek hosszú sora.

Gosztola Szabolcs felügyelő (balra) és Wagner Szilárd helyettes lelkész köszönti Payer Teofilné

Utódja unokája, Haris Péter lett, aki ugyanezen az istentiszteleten tette le a kántori esküt, miután a gyülekezet közgyűlése egyhangúlag kántorává választotta. És – ahogy mondani szokták – nem esett messze az alma a fájától, hiszen Péter ugyanolyan ügyesen és ugyanakkora szeretettel játszik, mint a nagymamája.

Az ünnepi istentiszteletet szeretetvendégség követte. Bár az alkalom az evangélikus gyülekezet ünnepe volt, nagyon sokan eljöttek rá más felekezetek tagjai közül is, és az egész falu együtt ünnepelte ezt a szép jubileumot.

GOSZTOLA ESZTER

Tisztelt Szerkesztőség! Kedves Olvasók!

Ruzsánszki Dávidnak hívnak, és jelenleg az Uppsalai Egyetem ösztöndíjas hallgatója vagyok informatika szakon. Sajnos nagyon kevés alkalmam van az utóbbi években hazajönni, és szintén sajnálatos, hogy az ilyen alkalmak is nagyon sokszor csak szomorúsággal töltenek el, főleg amikor látom, mi is történik most hazánkban.

Amikor otthon vagyok, szeretettel járok templomba, és ha megtehetem, kézbe veszem az *Evangelikus Élet* legutóbbi számát is. Így tettem az elmúlt héten is, amikor nagymamám nyolcvanhatodik születésnapjára utaztam haza. Különösen is felkeltette az érdeklődésemet Tubán tisztelendő úr cikke, a nyílt levél, amelyet nyílt szívvel és bátorsággal mert megfogalmazni. Igazi hazafias szemléletet látok benne mögött. Én azt gondolom, sok ilyen bátor emberre lenne szüksége ennek az országnak, hogy felgyógyuljunk végre nemzetünk balsorsral sújtott esztendői után. (...) Sokat szoktunk beszélgetni erről a témáról az egyetemen tanuló erdélyi, kárpátaljai és felvidéki magyar barátaimmal is.

Nem ismerem (sajnos) Tubán tisztelendő urat, de határozott stílusa és a levél tartalma is lenyűgözött. Véleményem szerint pont ilyen, az 1840-es éveket idéző, hazaszeregetettől fűtött politikára lenne szükségünk akár az Országgyűlésben is. Becsületes, „minőségibb” emberekre ott is szükség lenne, nem csak a csornai gyülekezetben. Olyan emberekre, akik akarnak és képesek is végre helyesen belelátni a magyar politikába, és szemük előtt nem a haszonszerzés, hanem a krisztusi lelkiület és evangélium áll.

A cikk alatt csak később vettem észre a Budai Egyházmegye lelkesi munkaközösségének levelét, amelyet nagyon jó kezdeményezésnek tartok. Talán nem kellene itt megállni, és az aláírásokat a gyülekezetekben is lehetne gyűjteni. Nagymamám biztatott, hogy nyugodtan küldjek olvasói levelet, sőt ő is elolvasta a leveletem, mielőtt elküldtem, és azt üzeni, két aláírással biztosan számíthat Bence esperes úr.

Egy jobb haza reményében,

RUZSÁNSZKI DÁVID (Uppsala)

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett leveleket rövidített és szerkesztett formában közölje.

SZERETETVENDÉGSÉGRE...

Angol gyümölcskenyér

Hozzávalók: 4 tojás, 20 dkg Rama margarin, 35 dkg rétesliszt, 1 kiskanál sütőpor, 20 dkg kristálycukor, 2 evőkanál rum, 10 dkg mazsola, 10 dkg egész dió, 10 dkg (cukrozott) gyümölcs, 10 dkg zselécukor, 1/2 citrom reszelt héja, a forma kikenéséhez zsír és liszt.

Elkészítés: a margarint alaposan kikeverjük a tojások sárgájával és a cukorral, majd hozzáadjuk a kemény habbá vert to-

jásfehérjét. Hozzászálljuk a sütőporral elkevert lisztet. Hozzákeverjük a rumot, és belereszeljük a citromhéjat. A tésztahoz adjuk az apróra vágott gyümölcsöt, diót, zselécukrot és az előzetesen beáztatott mazsolát. Az összekevert masszát a kikenet és kilisztegett püspökkenyérformába tesszük, majd körülbelül 160 Celsius-fokra előmelegített sütőben megsütjük.

FOTO: NAGY BENCE

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Hiányzik a név- és címtár

Tisztelt Szerkesztőség! Bízom abban, hogy a karácsonyi ünnepkör lezajlása, valamint az ökumenikus imahétre való készülés után lesz a lapjokban hely privát levél közlésére is.

Ahogy a 2008-as *Evangelikus naptár* a kezembe vettem és átlapoztam, mélyéges megdöbbenéssel, sőt, mondhatni, felháborodással vettem tudomásul, hogy sem a lelkesi névjegyzéknek, sem a címlistáknak nem jutott hely. Ilyen eddig még nem fordult elő!

A szaknévsor nem helyettesítheti az említettet. Nem csak azért, mert ezek inkább az egyházközösségek részére készültek, amennyiben az objektumok renoválására, felújításra, javításra stb. szorulnak. Másodsorban nem vagyok benne biztos, hogy egy fővárosi gyülekezet éppen Orosházán vagy Nyíregyházán keresi a mesterembert és fordítva. A gyülekezeti tagokról nem is beszélve.

Ezt a névsort egy mellékletben kellett volna egy-egy példányban elküldeni az egyházközösségek részére. Tudni való, hogy minden hirdetésnek anyagi vonzata van, de ne ez legyen az elsődleges szempont egy egyházi sajtótermék megszerkesztésénél, hanem igenis azon lelkeseknek és gyülekezeteiknek az elérhetősége, akik az emberek hitéletét erősítik.

És ezzel a véleménnyel nem állok egyedül, ezért is bátorodtam mindezeket közölni. Hittestvéri üdvözléssel!

LÁSZIK MÁRIA,
az újpisti gyülekezet jegyzője

Tisztelt Olvasónk! Kedves Lászik Mária!

Sajnálom, hogy a név- és címtárnak az *Evangelikus naptár* 2008. évi kiadásából való kimaradása megdöbbenést és felháborodást keltett Önben.

Bár megszoktuk az utóbbi évtizedekben, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház név- és címtárának az *Evangelikus naptár* ad helyet, mégis meg kell állapítani, hogy ez nem része a naptárnak, és még csak nem is melléklete. Sokáig azért jelent meg a kettő együtt, mert a név- és címtár elfért pár tucat oldalra, és közzétételének a legkézenfekvőbb formája a naptárban történő közlés volt.

Az utóbbi évtizedekben – örvendetes módon – megszorított gyülekezeteink, intézményeink, lelkeszeink száma, így a név- és címtár folyamatosan terebélyesedett a naptár végén. 2007-ben már a határon túli magyar evangélikus egyházak, gyülekezetek is szerepeltek benne, így a hozzá tartozó mutatókkal együtt 79 oldalt foglalt el a naptárban. Mindemellett a 2008. évi név- és címtárban annak az ugyancsak régi igénynek is meg kellett felelni, hogy a nyugdíjas lelkesek elérhetőségei is szerepeljenek benne. A teljesebbé alakítandó mutatókkal együtt így a név- és címtár majd százoldallá bővült, az *Evangelikus szaknévsor* anyagával együtt pedig már 130-140 oldalt tett volna ki a 212 oldalnyi „valódi naptáranyag” mellett.

A felborult arányokra való tekintettel döntöttünk úgy, hogy a név- és címtárt külön kiadványként jelentetjük meg. En-

nek szerkesztése még folyamatban van. Terveink szerint egy „gyűrűs könyvben” jelenik majd meg a névtár, lehetőséget adva arra, hogy egy éven belül akár többször is aktualizálni lehessen az adatokat a bekövetkezett változásoknak megfelelően.

Az *Evangelikus szaknévsor* megjelenítése nem helyettesíteni akarja a név- és címtárt, sokkal inkább az egész magyarországi evangélikusság jövőkeresésének egyik apró lépése. Egyre többet, de talán még mindig nem eleget beszélünk arról, hogy egyházunk anyagi helyzete – elsősorban amiatt, hogy legnagyobb részt külső, állami forrásoktól függ – korántsem ad okot az optimizmusra. Az országos egyház bevételeinek több mint 95%-a állami forrásból származik. A gyülekezetek többsége olyan anyagi helyzetben van, hogy jó esetben a mindennapi működést tudja ugyan finanszírozni, de akármilyen kisebb-nagyobb beruházást már csak országos támogatással tud megvalósítani. Az állami normatíva és támogatás nélkül intézményeinket (azaz iskoláinkat, szeretetotthonainkat) nem tudnánk működtetni, templomaink esetében pedig várhatnánk, hogy mikor dőlnek össze. Sőt sok helyütt – állami forrás nem lévén – a lelkes megélhetését sem tudná a gyülekezet biztosítani. Egykor a gyülekezetek saját erőből vagy egy-egy tehetősebb „mecenás” megnyerésével képesek voltak templomot, parókiát, iskolát építeni

– ma már saját erőből ezeket fenntartani és működtetni sem tudjuk.

Ugyan igaz az, hogy egy iskola vagy egy szeretetotthon működtetésével, fenntartásával az egyház állami feladatot vállal át (bár azt is tegyük hozzá, hogy azért erre az átvállalásra nem minden esetben kérték), és ezért természetesnek vesszük az állami normatíva folyósítását, mégis felvetődik a kérdés: megtennénk-e ezt, azaz alapítvány-e iskolákat, szeretetotthonokat, ha mindezeket nekünk is kellene fenntartanunk? Fontos-e nekünk annyira a gyerekek, a fiatalok nevelése, taníttatása vagy az idősek, betegek gondozása, hogy ezért – ha kellene – akár saját forrásainkat is feláldoznánk (már ha lennének)? Lehetünk büszkéek iskolarendszerünkre, diakóniai intézményeinkre – de egyúttal tudnunk kell azt is, hogy nem minden esetben a mi pénzünkől épültek és működnek. Mint ahogy a következő nagyobb templomfelújítás költségeit sem az adott gyülekezet tagjai fogják összeadni.

Nem akarok nagyon bántóan fogalmazni, de sokkal inkább ezen a helyzeten kellene megdöbbenünk és felháborodnunk, semmint azon, hogy megpróbálunk – ha nem is óriási lépésekkel, de – változtatni rajta. A szaknévsor ebben a folyamatban egy apró lépés: segíteni szeretne abban, hogy az evangélikus gyülekezetekhez kötődő vállalkozások a gyülekezetektől, intézményektől lehe-

tőleg több megrendelést kapjanak, ezáltal erősödjenek.

Egy adott gyülekezethez tartozó, jobb helyzetben lévő vállalkozás vezetőjétől elvárható – és ha valóban módja van rá, meg is teszi –, hogy az eddiginél nagyobb mértékben vállalon szerepet a gyülekezet vagy az országos egyház anyagi forrásainak biztosításában. Mert azt is látnunk kell, hogy rövid távon jelentősebb növekedést (a belső forrásainkat tekintve) leginkább a vállalkozói rétegtől várhatunk – ha a vállalkozóknak módjuk nyílik arra, hogy az egyházi közösség által nyújtott lehetőségeket az eddiginél nagyobb mértékben használják ki.

A szaknévsor ebben akart segíteni – és úgy, hogy nem csak helyi érdekeltségű építési vállalkozók adatait közli, ahogyan az Ön levele sugallja. Olyannyira segíteni igyekezett, hogy a szaknévsorban való megjelenést a kiadó ingyenesen biztosította (tehát a kiadót nem anyagi érdek, azaz a megnövekedő reklámbevétel lehetősége vezérelte, amikor a szaknévsor összeállítása és közlése mellett döntött).

Mindenesetre nagyon örülnék, ha a név- és címtár kimaradása okot szolgáltatna arra, hogy a fentiekben – a kelletnél talán kissé provokatívabban – felvetett kérdésekről egyre többet beszéljünk a lehető legtöbb fórumon. Nyitottságot és a további párbeszéd lehetőségét kérve, tisztelettel:

KENDEH K. PÉTER,
a Luther Kiadó igazgatója

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

HIRDETÉS

Médiaszolgálatunk mint az evangélium tükre

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) következő havi alkalma február 14-én, csütörtökön 17 órától lesz az országos iroda utcáról nyíló földszinti termében (Budapest VIII., Üllői út 24.). Bemutatkozik a Luther Kiadó és az Evangélikus Élet – Kende K. Péter, T. Pintér Károly. Értékelést tart dr. Fabiny Tibor. Áhítattal szolgál Kovács László.

HIRDETÉS

Fedezzük fel közösen a Biblia szépségét!

Ökumenikus Biblia-találkozó lesz 2008-ban, a Biblia évében február 9-én, szombaton 9-től 16 óráig a penci sportcsarnokban (Rákóczi út 29.). Előadást tart dr. Székely János katolikus püspök, D. Székely Imre evangélikus püspök és dr. Váradi Endre baptista teológus. Az előadásokon kívül kerekasztal-beszélgetésekkel, tanúságtételekkel, énekekkel-zenével és Az Ige igazsága című multimédiás színelőadással várunk mindenkit. Az alkalmon egész nap árusít a Luther Kiadó és a Jeromos Kiadó.

A Duna Televízió Isten kezében című sorozatműsorának következő adásában február 9-én, szombaton 12.15-től a II. evangélikus népzenei találkozóról láthatunk képes beszámolót. A rendezvénynek – amelyet január 18. és 20. között rendeztek Balatonszárszón – egy népdalból vett idézet volt a mottója: „Felségednél sorsunk...” A program középpontjában a hitélettel kapcsolatos népdalok előadása és tanítása állt, de tartottak hangszerbemutatót, illetve néprajzi előadást, népmesét és zenés áhítatokat is hallhattak a résztvevők. Ismétlés: Duna II. Autonómia, február 10., vasárnap, 11.15; Duna Tv, február 12., kedd, 7.30. Szerkesztő: Nevelős Zoltán; rendező: Horváth Tamás.

HIRDETÉS

Felvételi

A Deák Téri Evangélikus Gimnázium felvételt hirdet nyolcosztályos és négyosztályos tagozatára a 2008/2009-es tanévre olyan, jelenleg 4., illetve 8. osztályos keresztény – elsősorban evangélikus – tanulók számára, akiknek mind a magatartásuk, mind a tanulmányi eredményük jó. Kollégiumi elhelyezést tudunk biztosítani. Jelentkezési lapok a budapesti és a Pest megyei evangélikus lelkészi hivatalokban, valamint iskolánkban szerezhető be, illetve letölthető az iskola honlapjáról is (<http://www.deg.sulinet.hu/>). A jelentkezés határideje február 15. Kérjük, a jelentkezési lapokat a gimnázium címére küldjék el vagy személyesen adják le az iskolatitkárnak! Címünk: 1052 Budapest, Sütő u. 1.

HALÁLOZÁS

Isten akaratában megnyugodva, bár fájó szívvel tudatjuk, hogy Czellek Zoltán január 11-én, életének 85. évében visszaadta lelkét Teremtőjének. Hamvasztás utáni búcsúztatása február 7-én 11 órakor lesz a kelenföldi evangélikus templomban (Budapest XI., Bocskai út 10.).

Szereteti

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.). Erős vár a mi Istenünk!

Radosné Lengyel Anna
országosfőfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházkerület felügyelője

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ORBOTTYANBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.
Levél cím: 2162 Orbottyan, Rákóczi u. 121.
Tel.: 28/360-170; mobil: 30/948-9575.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu;
gombosmi@invitel.hu.

FIZESSEN ELŐ
LAPUNKRA!

APRÓHIRDETÉS

Pesterzsébeten szoba-konyhás házzal kiadó. Tel.: 20/824-8865.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

A szeretet nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal. 1Kor 13,6 (Zak 8,16a; Mk 8,31–38; 1Kor 13,1–13; Zsolt 31) A szeretet himnuszaként is ismert páli levélrészletből való ez az igever, amely mérlegre teszi az emberi szeretetet. Nem csak mások szeretetét, amelyet hajlamosak vagyunk kritizálni, netán még megkérdőjelezni is. Hanem elsősorban a saját szeretetünket mérlegeli. Vajon tudunk-e úgy szeretni, ahogy Pál apostol elénk tárja, felsorolva a legszentebb emberi képesség ismertetőjegyeit?

Hétfő

Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők. Zsolt 127,1a (1Kor 3,9; Lk 13,31–35; 2Tim 4,1–8) A mai, öntelt és magában bízó ember számára megfontolandó útmutatás ez az igever. Lehet fáradozni sok mindenért. Lehet terveket is szőni. De ne felejtjük el, hogy nem a magunk erejétől, hanem egyedül Isten oltalmától és áldásától függ életünk jövőjének biztonsága és boldogsága! Nem véletlen, hogy egyházunk liturgiánkban is hangsúlyt kap ez az igever.

Kedd

Jézus ezt mondta a tanítványoknak: „Miért féltek ennyire? Miért nincs hitetek?” Mk 4,40 (Zsolt 84,12a; Lk 5,33–39; 2Tim 4,9–22) Jézus alszik a tanítványok hajójában, miközben kitör a vihar. Küzdenek a hullámokkal, a tomboló széllel. Nem csoda, hogy szemrehányást tesznek Jézusnak: „Nem törődés azzal, hogy elveszünk?” Ez a jelenet sokszor felbukkan az életünkben. De meg kell hallanunk Jézus választát, mai igényeket is. Ne szemrehányásként fogadjuk tőle, sokkal inkább bátorításként!

Szerda

Amikor ehetsz jóllakásig, akkor vigyázz: ne feledkezz meg az Úrról! 5Móz 6,11–12 (1Kor 10,31; Mt 6,16–21; Tit 1,1–16) Az ígért földjére belépő nép tagjait figyelmelteti Isten ezekkel a szavakkal. A hosszú pusztai vándorlás viszontagságai és bójte után titokzatos veszély leselkedett rájuk, a kánaáni jólét – és ezzel összefüggésben a kísértés, hogy az ottani isteneket tiszteljék. Jóllakva meg lehet feledkezni arról, mit tett eddig Isten értünk. Minket is könnyen megkísérthet ez a láthatatlan veszedelem.

Csütörtök

Ne ijedjete meg, és ne féljetek tőlük! Istenetek, az Úr, aki előttetek jár, harcolni fog értetek. 5Móz 1,29–30 (2Kor 12,10; Zak 7,2–13; Tit 2,1–15) A félelem nagy úr, szoktuk mondogatni. Az ember minden porcikáját képes átjárni. Amikor az izraeli kémek visszatértek a táborba az ígért földjének megszemlélése után, teljesen reménytelennek tűnt számukra birtokba venni Kánaán földjét. Isten viszont figyelmezteti választottjait, hogy tekintsenek vissza a megtartásra, és ezúttal is bízzanak benne. Micsoda bátorítás, hogy életünk határmezsgyéin is biztosan tudhatjuk: az Úr előttünk jár...

Péntek

Téríts meg engem, hogy megtérjek, mert te vagy, Uram, az én Istenem! Jer 31,18b (Jel 3,20; Jn 8,21–30; Tit 3,1–15) Izrael történetében többször megtörtént, hogy a népek hűtlensége miatt Isten büntetését kellett elhordoznia. Profétáik sokszor keseregtek azon, hogy az emberek nem vontak le semmiféle tanulságot ezekből az esetekből. Gyökeres változásra, kegyelemre lenne szükségük, mert nem használt a büntetés. Jeremiás végül kimondja a megoldást: személyesen mindenkinek megtérésre van szüksége. És ennek csodája nem rajtunk múlik, hanem egyedül Isten hitet ajándékozó kegyelmén.

Szombat

Boldog az az ember, akinek te vagy ereje, aki a te utaidra gondol. Zsolt 84,6 (Ef 6,10; Dán 5,1–7.17–30; Filem 1–25) A 84. zsoltár a Jeruzsálembé vezető zarándokutat írja le, amelyet a választott nép tagjainak rendszeresen meg kellett tenniük ahhoz, hogy kiengeszteljék Istent. Minden vándorút egyben lehetőség az elcsendesedésre, az imádkozásra. Isten áldása nyugszik azon, aki az Úrban reménykedik, és az ő útján jár.

■ MENYES GYULA

HIRDETÉS

Farsangi imahét Csömörön

Böjtre előkészítő sorozat lesz a csömöri gyülekezetben február 3-ától 10-éig minden este 18 órától a gyülekezeti házban. A farsang végi, böjt kezdeti, úgynevezett farsangi imahét vendégszolgáltatói:

- Február 3.: dr. Orosz Gábor Viktor, az EHE megbízott lelkésze
- Február 4.: Sággy Balázs domonai lelkész
- Február 5.: Lőrincz Csaba aszodi lelkész
- Február 6.: Aradi György budapest-fásori lelkész
- Február 7.: ifj. Cselovszky Ferenc Budapest-Deák téri lelkész
- Február 8.: Madocsa Miklós nyugalmazott budavári lelkész
- Február 9.: Nagy Gyula nyugalmazott református lelképásztor
- Február 10-én, böjt 1. vasárnapján a fél 11-kor kezdődő úrvacsorai istentiszteleten D. Székely Imre nyugalmazott evangélikus püspök hirdeti az ígét.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból február 3-ától február 10-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>8.30 / Civil rádió Evangélikus félóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében</p> <p>10.00 / mtv Metodista magazin (26')</p> <p>10.04 / Kossuth rádió Református istentisztelet közvetítése Siofokról. Igét hirdet Bartha Béla lelkész. (56')</p> <p>10.25 / mtv Református ifjúsági műsor (10')</p> <p>11.05 / Bartók rádió Mozart: Figaro házassága</p> <p>11.30 / mtv 2008 a Biblia éve 2. (30')</p> <p>12.15 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>19.05 / Duna Tv Sophie Scholl – Aki szembeszállt Hitlerrel (német játékfilm, 2005) (117')</p>	<p>9.02 / m2 Egy cseppnyi Magyarország (53')</p> <p>13.04 / Kossuth rádió Rádiószínház. Nyugatosok Utas és holdvilág Szerb Antal regényének rádióváltozata (18')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Krisztus közöttünk! A görög katolikus egyház féléórása</p> <p>19.15 / Duna Tv Arcélek Kolumbán Gábor, a csikszeredai Sapientia-egyetem adjunktusa (13')</p> <p>20.04 / Kossuth rádió Rádiószínház. Nyugatosok „...jégghasú pasas, aki vagyok...” Részletek Szerb Antal leveleiből (2001) (18')</p>	<p>7.25 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26')</p> <p>9.05 / m2 Georgette regénye (francia film, 2003) (93')</p> <p>9.30 / Duna Tv A pásztorlovag (magyar dokumentumfilm, 2005) (15')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek! A római katolikus egyház féléórása</p> <p>18.50 / Bartók rádió Bartók Béla zeneművei, 1. rész (1993) (40')</p> <p>19.46 / Kossuth rádió Nyelv-ész Öt perc az anyanyelvről</p> <p>20.25 / PAX A Promise együttes koncertje (ZMC – 78')</p>	<p>11.25 / tv2 A dzsungel könyve 2. (amerikai kalandfilm, 1997) (86')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió „Te benned bíztunk eleitől fogva...” A református egyház féléórása</p> <p>14.05 / Kossuth rádió A szeretet ára 24/2. rész (52')</p> <p>14.30 / m2 A nemzet könyvtárának kincsei 1. rész (5')</p> <p>14.40 / PAX Mit ér az ember, ha hittanár? Vas Zoltán (19')</p> <p>19.00 / PAX Ébredés 12. (ZMC – 26')</p> <p>19.40 / Duna II. Autonómia Anziksz Tisza-völgyi templomok (2000) (15')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>6.30 / ATV „Nem csak kenyérről él...” Hafenschner Károly evangélikus lelkész: Amire tényleg szükségünk van (10')</p> <p>14.05 / Kossuth rádió Arcvonások Vecsei Miklós, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat ügyvezető alelnöke (30')</p> <p>14.15 / m2 A nemzet könyvtárának kincsei 2. rész (20')</p> <p>14.20 / Duna II. Autonómia Mindentudás Egyeteme Szegedy-Maszák Mihály: Nemzeti irodalom és világirodalom a 21. században (59')</p> <p>20.00 / PAX (premier) Mit ér az ember, ha jeruzsálemi? Salomon Efraim (39')</p>	<p>9.02 / m2 Szarvashiba (13')</p> <p>9.04 / Bartók rádió Elly Ameling énekel (44')</p> <p>9.40 / m2 Festő a kofferban (magyar dokumentumfilm, 2003) (21')</p> <p>14.05 / Kossuth rádió Arcvonások Mihály Gábor szobrászművész (30')</p> <p>14.45 / m2 Találkozás a kertben Kettős portré (50')</p> <p>15.00 / Duna Tv Matyó örökség (magyar ismeretterjesztő film, 2001) (42')</p> <p>19.00 / PAX Ébredés 14. (ZMC – 29')</p>	<p>7.30 / Rádió C (FM 88,8) Evangélikus félóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében</p> <p>12.15 / Duna Tv Isten kezében „Felségednél sorsunk...” II. evangélikus népzenei találkozó (26')</p> <p>17.05 / Duna II. Autonómia Szerelmes földrajz (magyar ismeretterjesztő magazin, 2005) (28')</p> <p>20.04 / Kossuth rádió Rádiószínház. Nyugatosok A literátor Babits Mihály színművének rádióváltozata (1968) (66')</p> <p>21.00 / m2 Karol – az ember, aki pápa lett (olasz–lengyel tévéfilm) 2/2. rész (90')</p>	<p>8.30 / Kossuth rádió Tetten ért szavak (10')</p> <p>9.55 / mtv Református magazin</p> <p>10.30 / mtv Gondolatok a Bibliáról (30')</p> <p>11.15 / Duna II. Autonómia Isten kezében. „Felségednél sorsunk...” II. evangélikus népzenei találkozó (26')</p> <p>12.15 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>13.05 / mtv Régi idők focija (magyar filmszatíra, 1973) (78')</p> <p>15.20 / PAX Raffay Sándor (dokumentumfilm) (ZMC – 36')</p> <p>17.30 / PAX Üveggyölk – születésnap irodalmi est (47')</p>

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
EvÉlet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Nyomdai előállítás: Egri Nyomda Kft.
3300 Eger, Vencellérskola u. 3.
Felelős vezető: Kopka Viktor vezérigazgató

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24.
Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa
(zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitalis Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK)
INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő/EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2585 Ft, fél évre 5170 Ft, egy évre 10340 Ft, szomszédos országba egy évre 35 100 Ft (137,5 euró), egyéb külföldi országba egy évre 41 000 Ft (161 euró).

Rovatvezetők: Hafenschner Károly (ifj.) – Ige-hirdető (karoly.hafenschner@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Köhāti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).

1 133130 208059